Anul II, Nr. 10

Joi 23 Ianuarie 1936

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Sfarmă-Piatră

Director: Al. Gregorian — Redacţia şi Administraţia: Str. Agricultori, 45. — S. IV — Telefon 3.76.05

P ACIFISMUL ROŞU

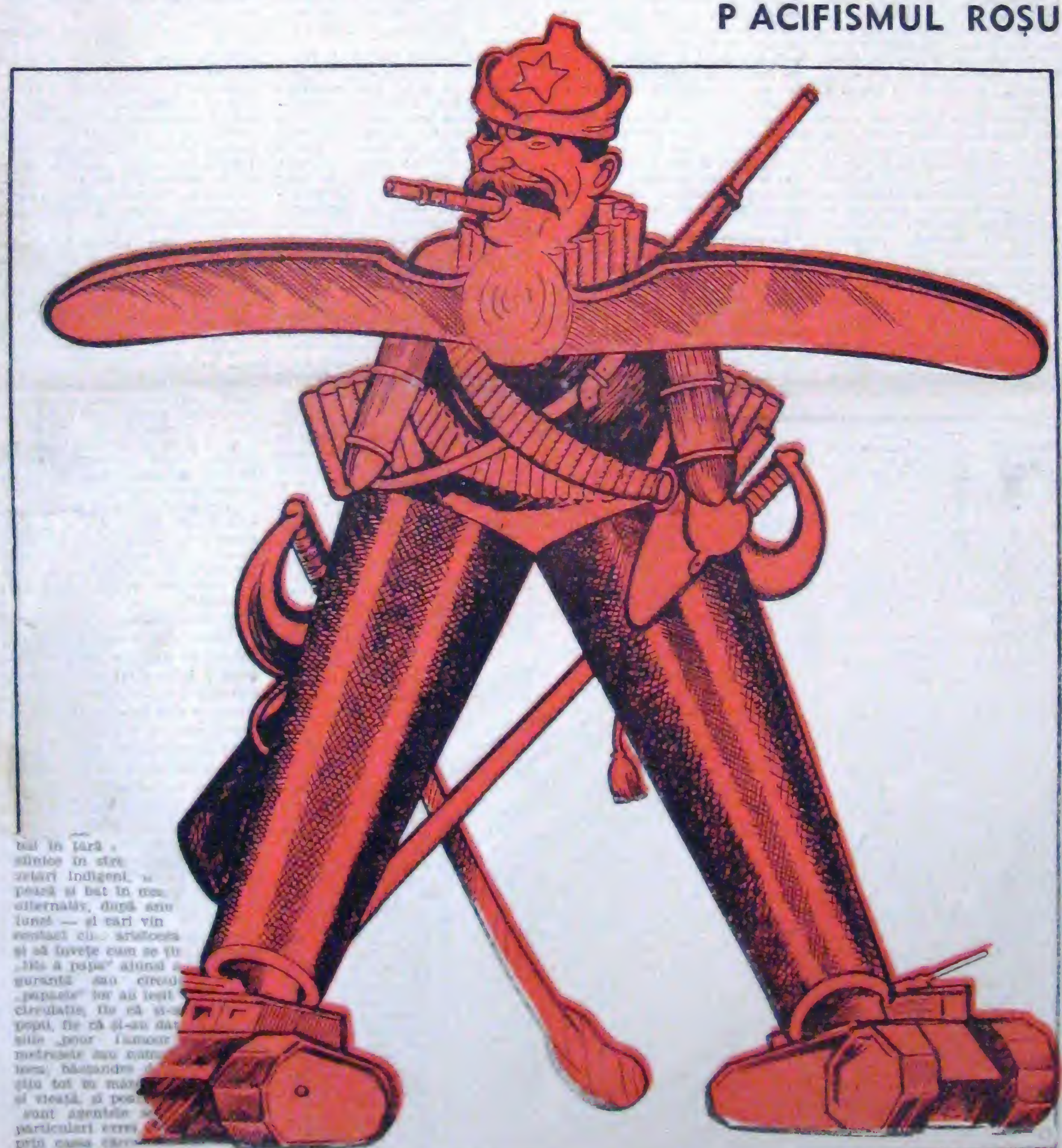

STALIN

Ţâncii pământului

Intre multele aberaţii şi crezii care conduc viaţa noastră politică, işi face repede loc încă una şi cea mai meschină. Anume că ţăranii trebue să rămână numai acolo, la ţară, ca un fel de vegetaţie superioară porumbului şi grâului, pentru consumaţia citadinului. Adevăratului, autenticului neam românesc i se aplică formula medievală „inapoi la sat", unde e ţinut ca intr'un ghetto, fără de lucru, secerat de mizerie, foamete şi boale fără de scăpare.

Sub sinistrul pretext că astfel prezervăm poporul de stricare, il inăbuşim ca pe o hordă de ţânci ai pământului, departe de viaţa bogată şi complexă a vremii, de toată uriaşa experienţă prin care trece azi lumea. In numele unei stupide doctrine de ocrotire, ţărănimea e condamnată la o veşnică existenţă mecanică, de anexă a plugului.

De unde legea că ori ce acces către viaţa superioară e oprit cui nu se naşte in burg? Păcatul impotriva spiritului nu are iertare şi noi ne punem in calea sacrei foame de duh ce bântue ţărănimea. Căci ceeace este mai criminal in această vastă uneltire, e tocmai ridicarea de stăvilare impotriva tineretului sătesc, dornic să se salte spre lumina spiritului, când şcolile oraşelor gem de străini. De ce n'ar avea dreptul şi ţărănimea la bătăliile spiritului? Ni-e teamă să nu se prăpădească in lupta necruţătoare ce-o aşteaptă in oraşe? Dar am plătit cu mai bine de un milion de ţărani morţi mărirea teritorială. Şi nu ingăduim ţărănimii să-şi trimeată copiii in războiul pentru mărirea spirituală? Ţărănimea să nu-şi poată muta graniţa spiritului dincolo de marginea satului?

Că au să cadă mulţi, poate... dar morţii pentru ideal vor ingrăşa câmpurile duhului românesc şi vor confirma viitoarele cuceriri intelectuale. Ne trebue şi nouă eroii puri ai minţii. E bine să cadă şi Românii pe câmpul de luptă al marilor idei şi al aspiraţiilor inalte, nu numai eroism de plug şi grapă. Orice tutelă pusă asupra năzuinţelor de progres şi devenire spirituală ale ţărănimii sunt deadreptul atentate la destinul neamului. Să se reverse dar peste oraşe tot belşugul de populaţie al satelor. Să vie ţărănimea la meserii, la comerţ, la invăţătură mică ori inaltă, la profesiuni libere, la tot ce este ocupaţie şi activitate in oraş.

Numai aşa vom avea in ţara românească acea autentică viaţă românească de lipsa căreia suferim. Căci pentru insăşi existenţa noastră avem nevoe de un eroism al spiritului românesc, care nu iese de cât din luptă, tensiune şi intrecere.

In vederea pregătirii lui pentru această exaltare, pentru această dilatare ideală, neamul vrea să ia atingere cu toate problemele globului. Antenele, cu care pipăim realităţile superioare nu trebue să mai fie din material alogen şi lipite pe trupul nostru, ci crescute organic din noi. Cu instinctul ei profund de conservare şi cu vasta-i preştiinţă de element cosmic, acest lucru il vrea ţărănimea. Ea se simte mai mult de cât numai o biată producătoare şi consumatoare de mămăligă, ea care ne-a dat tot ce avem mare şi valabil până acum, creaţia de artă populară. Vrea să guste şi ţărănimea din delicata hrană spirituală şi nu i-o putem interzice.

Poporul românesc, inchipuit aproape intreg in ţărănime, are dreptul la o desvoltare pe toate planurile şi la o carieră universală. Cum putem năzui acolo fără participarea ţărănimii? A opri ţărănimea dosită prin sate inseamnă să sterilizăm cu bună ştiinţă, să amputăm naţiunea. O reducem astfel la un unic organ social, mâinile care hrănesc stomacuri şi creere străine.

Poporul român incă de la fanarioţi a avut nenorocul să fie despuiat de tot ce are mai scump un neam, funcţia spirituală. Şi puţinul pe care l-am recâştigat de la Tudor incoace sântem primejduiţi să-l pierdem cu această idioată hăchiţă politică: poporul să stea smirna la sate, rezemat in toiag lângă două-trei oiţe ca intr'un idilic capac de cutie cu bomboane. Nu i se dă acolo la sat nici măcar cultura unui neam evoluat la fel cât minoritarii oploşiţi in el, cărora e superior in multe privinţe, şi pe care nu ştim cum să-i mai răsfăţăm.

Un neam osândit la inactivitate cerebrală, la hibernaţie mintală, gonit cu forţa de la cea mai necesară experienţă umană, acea a spiritului. Un neam cu adevărat disgraţiat.

Dar cu ce a păcătuit această dârză şi robustă ţărănime ca s'o ţinem veşnic in robie? I-am dat pământ, insă ca şi pe vremea lui Mihai Viteazul o legăm şi acum in veci roabă de el. Ţăranii şi copiii lor n'au ingăduinţa să se strămute din glie in spirit, să facă acea divină transhumanţă.

In era supremelor libertăţi noi punem la douăsprezece milioane de români neaoşi vămi şi bariere in calea către realizarea lor in intelectualitate şi ideal. De ce acest decalaj in naţiune? De unde justificarea unei pături suprapuse, fie măcar numai cu privilegii de cultură şi invăţătură? Pentru ce o clasă spiritualizată, o castă impenetrabilă monopolizatoare a bunurilor ideale, la poarta căreia ţărănimea să stea ca un veşnic viţel? De ce să nu se recolteze spiritualitatea românească şi din marele zăcământ de virtuţi populare? Ce bogăţie mai inepuisabilă, eternă, cu bogăţia duhului?! Lăsată numai orăşenilor şi copiilor lor, in mare măsură străini, această bogăţie fuge, ca aurul şi devine internaţională, se pierde dacă nu e aderentă la naţiunea pământeană. Vedeţi ce fac ungurii cu muzica noastră naţională, pe care o dau lumii, uşor prelucrată, ca pe a lor. Şi in fruntea acestor speculatori la bursa internaţională a culturii stă Bella Bartok pe care l-am onorat atât.

Cu riscul de a vedea surplusul sătesc schimbând şomajul rural agricol pe cel urban, trebue să lăsăm ca vidul naţional de la oraşe să se umple repede cu ţărănime proaspătă aşa cum cer aspiraţiile şi instinctele intacte ale neamului şi e preferabilă această lentă cucerire paşnică a oraşelor, care le pune la adăpost de una violentă. Şi atunci preponderenţa agricolă, pe care vrem s'o păstrăm pentru ţărănime, technicele industriale şi comerciale pe care visăm să le naţionalizăm, domeniile noi de activitate ce dorim să cucerim, vor fi şi mai bine stăpânite prin o technică intelectuală naţională in care nu putem intra de cât cu proaspetele forţe săteşti, educate şi instruite. Tot poporul românesc trebue să treacă prin filtrele culturii.

Atunci vom ajunge in adevăr ceeace trebue să devie orice neam conştient pe lume, nu numai o simplă latură — a intinderii numerice — ci un volum social intreg cu adâncime şi inălţime.

Nimic nu apropie şi nu cimentează ca spiritul. Oprind ţărănimea de la inaintarea in spirit, de la inălţarea in duh, ne punem singura lumină naţională sub obroc. Ne blocăm singuri unica perspectivă de durată reală.

La o parte cu formula unui alt ilotism. Noile incercări istorice care ne aşteaptă cer un neam transfigurat prin spirit.

„Acţiunile nu isbutesc de cât prin spirit", a spus Allain. Şi raza noastră de acţiune trebue să aibă punctul archimedic in centrul neamului, in ţărănime, spre a putea construi aria intregului nostru destin.

Ţinând ţărănimea inapoiată, ea va rămâne in propria-i ţară, cu veacuri in urmă, o anclavă anacronică intr'un teritoriu spiritual străin. O fosilă de mentalitate primitivă, o altă Etiopie, albă, justificând anexări şi cuceriri.

Pregătirile pentru exigenţele acute ale viitorului vor să recoltăm tot ce ne trebue, materie şi spirit, numai de la noi, şi noi nu sântem de cât ţărănime. Insăşi tendinţa modernă de autarbi[illegible] pompeze ţărănim[illegible] tivităţile noa[illegible] nu putem fi[illegible]

La lichid[illegible] apropie tre[illegible] spirituale [illegible] nedă. Aces[illegible] poate săvâr[illegible] cu ţărănim[illegible] rituale prin[illegible] an mai înze[illegible]

Spiritul, sin[illegible] sistenţă şi rezis[illegible] imediat şi real[illegible] acest lucru când[illegible] pas să intre în e[illegible]

FORTUL 13

FRAGMENT

Inainte de războl Bucara, oraș al epidermei, metropolă a iubirei, își avea petrecerile afară la câmp. Herăstraele, Țigăneștii, Pantelimon, Znagov, Mărcuța, Moșii, Coțofănești și Ghizdăvești înșirau pe raze de patru-cinci kilometri dela centru, sub formă de barace numite localuri de noapte, muștele, mititeii, frigăruile, fudulille de berbec, țambalagii și unghiile negre ale unor rândași cari ziua curățau ugere, droburi și tărtițe, iar noaptea ziceau că sunt chelneri, arborând din servete murdare, o serviabilitate brunetă și fâșneață.

La această veselie veneau pe atunci să ia parte numai miniștrii, deputații și directorii de bancă, fiindcă numai ei aveau la vremea aceea automobilele cari să parcurgă neobișnuitele distanțe. Se poate spune chiar, că localurile erau așa de departe așezate, tocmai ca fericiții de mai sus să poată folosi automobila, în oraș cele mai depărtate și mai puțin la indemână locuri fiind conștiințele lor — la care totuș fiecare putea ajunge cu bani.

Acolo voluptoșii abdomenului își aduceau dactilografele ridicate în ajun la rang de „maîtresses en titre"; le îndopau cu fleici și castraveți murați; le puneau să joace pe mese, ca din felurite cupe să bea șampania trimeasă, împreună cu o cultură seculară, din Franța deapururi generoasă și latină. Și ca în astfel de oficieri nocturne, ei să poată pretinde că singuri mai continuă clasicismul...

In oraș rămâneau numai cheflii mizeri și vulgari.

După război însă, automobila s'a prăsit. A ajuns banală. Posesorii nu mai au atunci nevoie să umble cu ea! Localurile au părăsit deci depărtările și s'au încuibat la centru, în umbra școalelor și bisericilor.

Sub numele de baruri, ele mișună toată noaptea de tot ceea ce nu face nimic în cursul zilei: tineri secretari grași ai unor foarte slabe legații sudice, cari între limba lor de acasă și a noastră preferă franceza, fac curte asiduă florăreselor noastre, și au jurat că nu mai pleacă dela noi, fiindcă au găsit afinități milenare între rasa lor și a noastră, pe calea bridge-ului, a maquerelelor din lumea mare și mai ales a țiganilor noștri. In perfecta identitate între aceștia și țiganii lor, dânșii văd chiar puntea comună între cele două țări, cum și rațiunea de stat pentru strângerea raporturilor culturale; corespondenții de presă spioni, cari ne onorează cu câte un bal în țară anual, și înjurături zilnice în streinătate; câțiva gazetari indigeni, din cei cari tapează și bat în masă miniștrilor alternativ, după anume zile ale lunei — și cari vin aci ca să ia contact cu... aristocrația ruritană și să învețe cum se ține furculița; „fils à papa" ajunși agenți de siguranță sau circulație, fiindcă „papaele" lor au ieșit de mult din circulație, fie că și-au dat ortul popii, fie că și-au dat numai moșiile „pour l'amour du peuple"; metresele sau numai soțiile acestora; băețandre de societate cari știu tot în materie de cancanuri și vieață, și poate pentru aceasta sunt agentele secrete ale unor particulari evrei, prin casele și prin cassa cărora trebuie să-și justifice cu nurii și intriga vizita săptămânală; tineri căsătoriți, urmați de boxeurul sau bancherul greco-armeano-evreu la modă (amantul dinainte și după căsătorie al doamnei); matroane fezandate cu gigoloul delicat și palid ca un pișcot într'un pahar de șampanie, drept care îl și sorb din ochi; câtiva deputați în jachete, cu mutra strivită sub plastroanele tari și grijile neamului; sportsmenii în pantaloni de golf; vreun exbogătaș moldovean care, ipocondru, crede că are o fată (când ea trăește de un an cu un campion de cocaină), și că are un fluer în creer (când are de fapt prea multe datorii); descendenți din ctitori de mânăstire cari trăesc din biliard; diverși membri ai diverselor delegații streine, cari vin în Ruritania ca să se umple de comisioane și să găsească și ei odată „une femme dans la vie", femee care în cazul lor, sărmanii, nu-i decât pensionara de ieri a vreunei instituții din strada Rosetti; vreun fabricant de ciorapi sau numai de rahat, cu cea mai frumoasă femee lângă el; vreun poet sau pictor, singur la masă, în căutare de pitoresc național și culoare locală; sau vreo maică preacurată dela mânăstirile Bucarei, care se vede că face mare deosebire între spațiul de timp dintre utrenie și vecernie, și cel dintre vecernie și utrenie; fiindcă pe cel dintâiu îl petrece la mânăstire, în strae de schimnicie și întru Domnul, iar pe cel de al doilea ca noctambulă, în „travesti", prin localurile de noapte, unde-și binecuvintează până în zori cucernicii adoratori, cu Mumm și dragostea de aproapele.

— Asta-i maica Benjamina despre care-mi vorbeai odată? tresare Francette, cu înfiorarea pe care trebuie să o simtă hoții minori de buzunare când văd la jurnal vreun Diamond sau Capone.

— Asta-i, confirmă domnul Eulampe, cu o sorbitură de MacCallum, abia începând seria prezentărilor cu care totdeauna distra pe Francette în baruri.

Francette, în crêpe-mongol bleu, cu mâneci Marie Stuart, și sânul palpitând sub decolteul de subretă, părea o libelulă ce se apleacă peste un popor de gângănii monstruoase.

Așa gândea cel puțin domnul Eulampe care, amator de toalete, se complăcea să le asemuiască totdeauna cu scheme din lumea animală. Moda femenină era pentru dânsul un prilej permanent pentru femee de a se apropia de animalitatea de care e încă atât de strâns legată; lumea ciutei, a epuroaicei, a viezurelui și nevăstuicei, a bufniței și a tigroaicei, a zebrei și girafei, toate pe rand sunt evocate în felurite trăznăi ale lansatorilor de mode, cari știu că femeea nu-i perfect mulțumită decât atunci când, printr'un fel de incest alb, cochetează cu tipul animalic din care descinde direct.

Ca atare, era fericit să constate că Francette semăna într'o seară, mai ales, în care mirosea împrejur a menajerie, numai cu o libelulă delicată și transparentă.

Și fiindcă veni vorba de insecte, în timp ce Francette învăluia cu ochi de școlăriță visătoare talia de șopârlă cardiacă a palpitantei maici, domnul Eulampe se gândea că genele lungi și întoarse ale frumoasei fete sunt exact ca niște piciorușe de gângănii înecate în azurul ochilor, și își dădea seama întâia oară de ce poetul Callimach — cel mai mare poet al vremurilor (Homer fiind pe lângă el un biet autor de manuale istorice pentru prinți și profesori de liceu), era cântărețul muștelor. Dacă Francette ar fi fost o lesbiană, de pildă, contemporană cu poetul din Cyrene, domnul Eulampe ar fi spus că acesta le cîntase din pricina ei!

Intr'atât genele sale aduceau a idei de musculițe strivite și dispărute dincolo de taina ochilor, după ce i-au lăsat în privire un farmec oacheș și somnoros...

— Libelulă cu aripi bufante și epidermă de mătase japoneză...

— Bondar cu pântec de lăstun și aripe de rândunică, replica Francette, examinând cupa impecabilă a fracului... — Ce-mi place la fracul unora — nu și al tău! — e că au aerul să-l fi potrivit pe ei vreme de cinci ceasuri, dar odată potrivit, l-au uitat cu desăvârșire.

— Exact; și-i, draga mea, articolul 1 din codul omului care știe să se îmbrace.

— Mai observ însă că totdeauna pantalonii tăi nu sunt prea călcați.

— Totă vieața am călcat foarte puțin pantalonii și foarte mult cele zece porunci!

— Ha, ha, articolul doi din codul creștinului de mai sus! Dar asta'n crêpe Duchesse...

— ...Cam demodată...

— Cine e?

— O, e faimoasa Pina Harker, o blondă — platinată — care din pension a trecut direct în presa de scandal, și de acolo în brațele amanților în serie. N'o știi, fiindcă ziua umblă îmbrăcată prost ca o văduvă de erou de război, la brațul unei minore, ca să se creadă că e încă fecioară. Dar noaptea e nelipsită dela barul Cavura unde timp de un ceas se îmbată cu whisky, iar restul dansează, extaziindu-se spre partenerul mascul până când bleuciel-ul rochiei sale devine bleu-pal.

— Până și rochia pălește!

— Și aceasta, spre marea bucurie a curățătoriei Schmid. Și spre satisfacția unei societăți de parveniți levantini făcuți pe vremuri cu slugile și rândașii, și cari văd într'însa nota cea mai de sus — acel *si* inefabil — al gamei de nerușinări cu cari fac tonul unei țări naive, de cărturari și de iobagi.

Dragoș Protopopescu

---

(1) Din romanul care apare la sfârșitul lunei, și a cărui acțiune se petrece în *Bucara*, capitala țărei idilice a nerușinărei, cu nume de *Ruritania*...

EXTERNE

Gringoire

Francmasoneria a mobilizat cele 4.800 loji din Anglia (rit scoțian și Royal Arch) și a început campania răspândirii de știri false, împotriva Italiei. Toți frații sunt obligați să strecoare în scrisorile pe care le trimit în Belgia, Olanda, Elveția și Franța, o frază, indicând că „știu din sursă sigură că Mussolini e nebun".

Lojile engleze sunt în serviciul cunoscutei organizații de spionaj „Intelligence Service".

Francmasoneria engleză are 56 loji corespondente în străinătate. Una dintre cele mai active, este loja din Stockholm, având 1760 loji în subordine, în tot cuprinsul țării. Mare maestru este aci Sir Aroid Lindman, având ca locotenent pe prințul Carol, președintele Crucii Roșii suedeze.

Candide

Rusia a făcut din Montevideo cuibul celui de-al 7-lea district al Internaționalei, cu misiunea de a organiza revoluția în Brazilia, Argentina, Chili, Paraguay, Peru și Bolivia.

Cu prilejul recentei revoluții din Brazilia, guvernul acestei țări a făcut dovada că totul a fost pus la cale de Minkin, ministrul sovietic din Uruguay.

Deasemenea, căpitanul Prestes, agentul principal al revoluției braziliene este un amic personal al lui Stalin.

In rezumat, roadele propagandei comuniste, susținute de legația din Montevideo, au fost:

— La începutul lui 1931, revoluție comunistă în Paraguay.

— In Iulie 1931, revoluție comunistă la Sao-Paolo.

— In August turburări comuniste la Bello-Horizonte (Brazilia).

—In Decembrie, revolta echipajului flotei din Uruguay.

—In Ianuarie 1932, colonelul comunist Crove reuși să guverneze Chili, timp de 3 luni.

— La 6 Februarie 1932, revolta aventurierului comunist Saravda, în nordul Statului Uruguay.

— La 14 Iulie 1932, comuniștii provoacă revoluția dela Torenzo, contra guvernului generalului argentinian Uriburu.

Je suis partout

De câtva timp, Kominternul lucrează cu febrilitate la organizarea unei revoluții ce urmează să isbucnească în cursul lunii Martie în Italia.

In sudul Franței au fost instalate numeroase posturi clandestine de T. F. F.

După ce se va organiza trecerea clandestină peste Alpi a cât mai numeroși comuniști italieni ce lâncezesc în cafenelele din împrejurimile Parisului, agentul antifascist Nicoletti va trece în Elveția, la Zürich și Geneva, spre a vizita centrele comuniste din acele localități, urmând ca apoi să încaseze, dela Praga, banii puși la dispoziția sa de către Komintern, în vederea distrugerii fascismului.

In urma lecturii raportului Elenei Stassova, conducerea Internaționalei a III-a a luat hotărîrea ca activitatea comunistă în Alsacia și Lorena să fie dirijată din Bâle.

Un nou nucleu comunist, numit „Rund", a luat ființă în Bâle și a fost instalat în Brunngasse nr. 3. La dispoziția acestui nucleu a fost pusă o echipă de oameni experimentați, condusă de un anume Dietrich, specialist în editarea publicațiilor comuniste.

Noul centru comunist va primi fonduri dela Praga, prin bancherul Krauss.

STATUL ȚĂRĂNESC

DELA MIHALACHE CITIRE

Un ziarist, partizan al d-lui Mihalache, a strâns într'o broșură o serie de articole, referitoare la așa zisul stat țărănesc, noua formulă a demagogiei țărăniste.

D. Mihalache care a ticluit și moșit această infirmitate ideologică, a scris o prefață sus zisei broșuri; — prefață în care, într'un stil care nu e nici rural nici urban, amestecă toate ideile, confundă noțiunile și desfundă toată goliciunea și ignoranța enciclopedică a autorului statului țărănesc.

Ce ar fi acest stat țărănesc, nici d. Mihalache nu știe, căci iată ce spune în prefață: *„Nimeni n'ar putea descrie de acuma precis și în amănunte toată fizionomia acestui stat ajuns la maturitate. Este neserios să pretinzi a da exact portretul maturității, celui ce abia sosește la lumina zilei. Poți prevedea, după părinți, după trăsăturile generale ale fizionomiei, cam ce va deveni".*

Adică nici d. Mihalache nu știe ce va deveni această scârnăvie mică, de stat țărănesc, care abia vede lumina zilei. Și nu e sigur dacă la maturitate va avea burtă ca d. Potârcă, cioc ca d. Halipa, monoclu ca d. Călinescu, cap de galoș ca d. Madgearu prietenul de la Fagure, perciuni ca amicii d-lui Mihalache sau pistrui ca Aușnit.

Totuși d. Mihalache ne spune că am putea prevedea, *„după părinți"*, cam ce va deveni acest stat țărănesc. Părinții, e drept, sunt toți „unul" și „unul", bine cunoscuți, atât în vremea amară a opoziției, cât și în acela a celor șeapte vaci grase (pentru ei), din cei cinci ani de putere.

Autorii — sau cum ar spune d. Mihalache, părinții micului stat țărănesc, s'au ostenit zi și noapte, în atâtea afaceri, ca de alde Skoda, încât ni-i teamă că micuțul cu astfel de părinți, atât de surmenați, să nu fie prea șubred la corp și la minte.

Apoi tot acești părinți ai statului țărănesc, i-am văzut și prins cu ghiarele prin casele și casieriile publice, încât ne temem ca odrasla să nu iasă cu gura prea largă și mâinile prea lungi. Iar dacă este să semene cu Aurel Dobrescu, cel cu pădurile, apoi va fi urât la fisic și moral, ca muma pădurii.

Din afacerile cu spirtul ale acelorași părinți deochiați, cine ne poate garanta că nu vom avea un copil tâmpit din părinți bețivi.

Și dacă toți democrații de pe plaiurile și păduchernițile Galiției, sprijinind alături de d. Mihalache statul țărănesc, se socotesc și ei, pe bună dreptate, părinți ai fătului, statul acesta nu va fi oare mai mult jidănesc decât țărănesc? Că doar nu sunt așa de proști jidanii să bage atâta bănet în întreprinderea d-lui Mihalache, dacă n'ar fi siguri c'au să câștige înzecit.

Aceasta în ce privește fizionomia politică a statului țărănesc. In ce privește fizionomia economică, tot d. Mihalache ne lămurește, prin cugetările sale adânci. Atât de adânci încât mai că ne vine amețeală la gândul că, un om așa ca d-sa, are totuși pretenția să devină conducătorul statului, — fie și nețărănist.

Iată ce constată d-sa: *„Fenomenul dispariției Capitalismului individualist în domeniul economic se limpezește din zi în zi. In aceiași măsură apar consecințele în domeniul politic".*

Și noi care nu știam nimic! Dispariția capitalismului individualist, în domeniul economic? Ce-o mai fi și trăsnaia asta?

Sau, vorba ceia, — gura păcătosului adevăr grăește, — d. Mihalache știe, mai bine ca ori cine, cum, mai ales sub guvernarea sa, capitalismul individualist a dispărut din domeniul economic, refugiindu-se în buzunarele politice ale partizanilor săi.

Poate că d. Mihalache are dreptate cu noua sa terminologie: capitalismul individualist al celor ce s'au ales cu palate, moșii și zeci de milioane, de pe urma puterii, nu este de ordin economic, căci această avere n'a fost muncită, — ci șterpelită.

Ca urmare a acestor schimbări, spune mai departe d. Mihalache, —*„forme noui de stat se ivesc"*. Desigur, — forme în cari marea masă a națiunii muncește de se rupe, numai de dragul nădragilor d-lui Mihalache; — și numai cu satisfacția de a asista la spectacolul dispariției capitalismului individualist, din domeniul economic, — adică domeniul muncii și apariția în cel politic, — la partizani, — domeniul comisioanelor skodiste.

„Statul capătă funcții economice, din ce în ce mai întinse", mai spune d. Mihalache. De sigur. Altfel cum ar putea să se opereze trecerea capitalismului individualist economic, la indivizii politici, decât prin intermediul statului democratic și mai ales țărănist.

Fără stat țărănesc, cine știe,— poate cuiva i-ar trece prin gând să desființeze *„reglementarea și controlul comerțului"* lovind în interesele lui Grosz-Gagero și ale atâtor țărăniști perciunați. N'am mai avea poate nici controlul devizelor, cu marile învârteli și escrocherii, pe seama monetei naționale. N'am avea sutele de milioane furate de toți jidovii, în tovărășia politicianilor.

Fără stat țărănesc, cu funcții economice încurcate și multiplicate de madgearii partidului, în folosul partizanilor, n'am mai avea cartelurile, trusturile și monopolurile, cari desbracă pe consumatorul român, — mai ales pe țăran.

„In locul economiei individualiste, cu producție, desfacere și preț liber", d. Mihalache ne va oferi tirania statului, a statului Mihalache - Madgearu - Aușnit - Goldemberg, care se vor servi de munca și producția românească pentru a pricopsi producția și desfacerea jidovească. Românii vor primi, de la stat, pentru munca lor, mai puțin decât li se cuvine, — ca să poată primi toți streinii, susținători ai statului țărănesc, mai mult. Căci așa cere, *„disciplina solidarității naționale"*, formulată și aplicată de Mihalache.

Și pentru a căptuși tot acest schelet hidos de stat țărănesc, ridicat pe temelii streine, sub cari d. Mihalache îngroapă ori ce putință de renaștere națională și de prețuire a eforturilor românești, d-sa lipește deasupra hârtia tricoloră, furnizată de amicii săi Schwartz-Honigman, înșirând, fără rost, fraze în care pomenește de *„interesul muncii naționale"*, de a se lăsa operată și exploatată de samsarii internaționali; — de *„consultarea conferințelor profesionale"*, după indicațiile date de concernul Madgearu-Aușnit. Și mai vorbește de *„baza agrară a economiei noastre"*, care să asigure massa de consumatori și de robi ai industriilor: metalurgice, de pielărie, postav, zahăr, petrol, giamuri, uleiuri, etc.; toate în mâinile pistruiate și lacome ale jidanilor țărăniști.

D. Mihalache termină astfel expunerea sa: *„Iată un câmp nou și fecund pentru cercetarea fenomenelor economice și politice în noua lor înfățișare în țara noastră"*. Iată un nou termen, spunem noi, pe care țărăniștii faliți pun sonda demagogiei ca să-și refacă, prin această nouă formulă o popularitate pierdută.

Iată, într'adevăr, sub noua firmă a statului țărănesc, noui și atât de fecunde câmpuri de exploatare pentru streinii cari comanditează statul țărănesc al d-lui Mihalache. Cămașa țărănească nu va fi decât paravanul după cari vor opera, cu mai mult curaj, aceiași jidovi. D. Mihalache o aruncă din nou peste capul națiunii, spre a acoperi și adăposti, sub această cămașă a statului țărănesc, păduchii de azi și de mâine ai iudeo-țărănismului, înfipți adânc în corpul națiunii.

Arhitect I. D. Enescu

ALT SPAȚIU MORAL

Pentru analistul fenomenelor românești de azi, se impune, ca o dogmă a ceasului de față, înregistrarea unei viguroase năzuinți de depășire transfiguratoare. In conștiințele individuale, unde dospește plămada hrănitoare a orizonturilor de mâine, cât și în conștiința colectiv-națională, unde se vânzolesc germenii puterilor vijelioase, își face loc tot mai mult crezul unic, comandamentul suprem al unei vreri revoluționare. Comunitatea național-creștină, biciuită, dijmuită și mințită până la saturație de ciocoii falsei democrații corupte și iresponsabile, se împotrivește masiv și maiestos. Cu masivitatea maiestoasă a gesturilor deschizătoare de veac nou! In pumnul ei de protestare sunt concentrate, ca'ntr'un mănunchiu de fulgere, toate nedreptățile vremilor de vrășmășie. Ii repudiază minciuna, demagogia ieftină și prostia cu cămașă albă a democrației înstrăinate. N'o mai interesează bâlciul meschinăriilor și-al pertractărilor politicianiste. Din zi în zi se convinge tot mai mult despre nulitatea intelectuală și lipsa de credință în cauza reală și cu adevărat românească a acelora cari se constitue în reprezentanții națiunii. Gesturile de revoltă și afirmare ale comunității național-creștine înseamnă nevoia unei atmosfere mai curate, mai românești și mai monumentale. Se simte pretutindeni freamătul cotropitor al unui popor, voința ciclopică și lineară a unei națiuni în drumul ascendent spre un alt spațiu moral.

Semnele prezentului sunt revelatoare!

Câmpul de luptă s'a despicat în două. Pe o linie, și trebue s'o spunem, cea suitoare, se înscriu eforturile de afirmare totalitară ale unui popor hotărît să-și împlinească destinul său firesc și angajat cu toate fibrele ființei lui în lupta de izbăvire, pe linia contrară se amestecă într'o haotică babilonie, într'o pestriță și pestilențială mocirlă, toate fronturile, fuziunile și mai ales confuziunile simbriașilor finanței internaționale, plătiți ca să se pună deacurmezișul evoluției normale a unui popor.

Prin urmare, liniile de bătaie s'au precizat. Deoparte, națiunea română, profundă și simfonică, cuprinsă, până la o totală lepădare de sine, în tensiunea supremă de creare a unui alt spațiu moral în această țară, mai înalt și mai eroic, de altă parte cârdășiile venale și corupte ale finanței cosmopolite.

Momentul e tragic și măreț. Măreț prin superlativul accent de credință, eroism și sacrificiu ce încălzesc tâmplele unei națiuni, tragic prin meschinele trădări și miopii politicianiste.

Dacă ai ști, domnule Vaida, cât de prost sunt cotate declarațiile d-tale la tribunalul acestui moment de înaltă conștiință românească! Și părerea lui cântărește mai mult în cumpăna istoriei decât toate belșugurile unei apropiate guvernări! Aici se pronunță sentințele istoriei și se fixează definitiv responsabilitatea. Cum o vei scălda, nu știu. Teamă-mi e însă ca nu cumva „leul dela Cluj" să moară cu zgardă de jigodie la gât!.

Iureșul transformator însă va trece peste capul timoraților. Țelurile lui sunt prea frumoase și esențiale ca să poată fi întunecate de atitudini dubioase. In lupta pentru un alt spațiu moral în această țară nu se merge cu jumătate de inimă, nici cu tocmeli de rând. Destinul și eroismul se acceptă total. Stegarii românismului n'au voie să-și piardă vreme în orbecăeli verbale în stoarcerea unor frivole succese. Deasupra capului lor atârnă, ca sabia din legendă, poruncile sângelui românesc. Numai în numele acestora se poate lupta deschis și categoric pentru înfăptuirea unui alt spațiu moral. Cine li se supune trebue să îndure, să creadă, să votească, să se sacrifice. Aicia credința trebue să fie mare și sacrificiul total.

Desigur oportuniștilor, către cari s'a răstit pumnul de protestare al uluitorului „Sfarmă-Piatră", nu le convin aceste adevăruri. Dar cu atât mai bine. Peste capul lor, fapta mare va fi împlinită de vânjosenia unui popor de țărani, hotărît să fie stăpân la el în casă. Ce contează declarațiile apătoase ale unei periferice paiațe politice față de freamătul unei națiuni întregi, dornică de alte zări de altă lumină? De lumina unei sfinte și eroice dreptăți românești!

Dar aceasta nu se poate înfăptui decât în cuprinsurile unui alt spațiu moral, în care să crească, teafără și nestingherită, icoana, înaltă simetrie, a României de mâine.

Cu ochii tulburați de viziunile luminoase ale noului spațiu moral, luptătorii naționaliști, al căror număr crește ca'n basme prin sporul curatelor aderențe ale inimilor țărănești, trebue să distrugă din temelii forțele ocultate și obscure cari încearcă să eclipseze și anihileze orice inițiativă pornită din sfântul dor de revoltă românească. Prea s'a lătit putreziciunea în această țară, prea mult s'a întins pecinginea corupției și a desmățului, prea mare și cloroformizantă este magia forțelor oculte și subversive, ca să nu pornească iureșul răzbunării.

Și vijelia lui se va deslănțui în numele unui alt spațiu moral, care trebue instaurat subt cortul cerului românesc.

Grigore Popa

Recordurile democrației

...Titlu ambițios acesta, extrem de orgolioase ambiții! Cine ar putea să cunoască, să afirme sau să prevadă recordurile democrației? In această materie „ultima oră" e decisivă! Poate in momentul când scriu aici și mă gândesc la Cagero, o nouă descoperire la parchet mă face inactual... Să inaintăm așa dar cu prudență: nu știu ce s'a mai petrecut in ultimele 24 de ceasuri, nu știu cine a mai fost arestat, nu știu încă ce nouă „afacere" a izbucnit — o să aflați cu siguranță mâine — dar am in fața mea acum afaceri de acestea destule și vă mărturisesc ca pentru mine e de ajuns! N'aș avea ce să fac cu mai multe și aproape nu știu cum ar mai fi posibile intr'un timp atâta de scurt...

A fost in ultima vreme o cascadă vertiginoasă, intr'adevăr! Aproape fie care filă de calendar, ne rezerva surpriza ei care niciodată nu se făcea de râs... O surpriză in toată regula! Surprize apocaliptice aproape, cu fraude de multe și foarte rotunde milioane, cu foarte onorabili domni arestați, cu impresionante prestigii nimicite la o simplă indiscreție a judelui de instrucție. Pasionații cinematografului — printre cari să nu mi se facă ofensa de a fi numărat! — toți amatorii de senzații, cumpărătorii avizi de romane cu gangsteri sau cu pirați, imi inchipui că au renuntat de mult la costisitoarele lor distracții! Ce nevoe să mai cumperi o fascicolă senzațională, când un simplu ziar iți oferă mai mult decât ai putut să speri?

Și, de data aceasta chiar, eroii nici măcar nu mai au nevoe să fie căutați in imaginația dubioasă a unor „Edgar Walace-și" de duzină — dar știi dimpotrivă precis că trăesc, i-ai văzut, ii știi, ii cunoști, le-ai admirat fotografiile la ziar, i-ai invidiat poate și i-ai crezut fericiți... Dar aceste prăbușiri, deodată, sunt de natură par'că să producă un efect mai real! Leșinurile acum sunt adevărate, fabuloasele sume și mai reale, lacrămile curg insuportabil fierbinți, iar buzunarele in discuție palpită de o incontestabilă emoție...

Trăim o vieață senzațională! Democrația ne oferă acest cinematograf — in care totul e adevărat...

Dar există un ritm pe care partidele noastre politice l-au accelerat in ultimul timp, e o anumită concurență, o gravă susceptibilitate pe care, in definitiv, o pricepem... On est democrate, ou pas! Ei bine, oamenii noștri politici nu suportă să li se treacă mult inainte, nu admit preeminențe care să le știrbească oricât de puțin prestigiul de autentică democrație și fiecare ar vrea par'că toate medaliile numai pe pieptul lui... E adevărat de altfel că toți le-ar merita deopotrivă!

Vă amintiți mai intâi faimoasa afacere Skoda (vă intreb dacă v'o amintiți, fiindcă Românul are asta — că uită ușor...). Dar sper că încă v'o mai aduceți aminte. Atunci, fiindcă totul incă nu s'a uitat, să profităm, să recapitulăm anumite detalii... Știți cât tămbălău a fost! Pe atunci mă duceam in fiecare zi la Cameră ca să văd figuri de pușcăriași cari se zbat inainte de a intra... Priviam mai ales pe banca ministerială care-mi dădea adevărate emoții. Mă așteptam, la fiecare minut aproape, să plesnească arterele unui ministru, să cadă in lac de sânge, obligat astfel fiziologic să-și mărturisească cecurile ascunse in buzunar... Dar n'a pleznit nimeni și nimic, doar câtiva obraji au incercat inutil să crape de rușine — și n'au izbutit... S'a vorbit însă atunci de comisioane cât aproape tot budgetul acestei țări, opinia a luat cunoștință — și s'a mulțumit cu atât! — de sute de milioane furate, s'a vorbit mult timp de o țară care a rămas nearmată fiindcă escrocii și-au cumpărat cu tunurile ei, automobile și palate. Toate acestea s'au spus, s'au strigat cu violență chiar și, ca un suprem cinism, i s'a dovedit cetățeanului negru pe alb că a fost imens și copios furat! Totuș până azi in această afacere Skoda — afară de Seletzki, care nu e „de-al nostru"! — nu știu pe nimeni să fi fost arestat, condamnat, nici chiar pe acest mizerabil de „acar Păun" care văd că, de câtva timp, a cam început să se „invârtească" și el... Imi permit să atrag insă foarte serios atenția! E o gravă eroare că ne-a scăpat din mâini până și acarul Păun. El era cel puțin o consolare pentru spiritul public... Așa — unde ajungem! Ni se spune clar, ni se dovedește, am văzut, că s'au furat sute de milioane — și totuș niciun vinovat nu apare! Ei bine, lucrul ăsta e foarte puțin abil... Furați domnilor, firește, nu vă impiedică nimeni — dar aveți grije cel puțin să organizați... acuzarea! Altfel — cum?!...

Dar să revenim la concurența democratică de care am vorbit...

Afacerea Skoda a fost indubitabil național-țărănistă. Ei, ce vreți! Tot ăștia, orice s'ar zice, sunt cel mai democratic partid — și n'avem ce-i face. Nu poate așa, oricine ,oricând, să se ia la intrecere cu el... Sunt câțiva maeștrii, in acest partid, cari desfid concurența... In zadar am căuta noi să-i bagatelizăm — nu e nimic de făcut!

Dar să nu credeți că afacerea asta a trecut fără insomnii in taberele adverse și fără să roadă orgoliul atâtor domni cari se pretindeau și ei a fi șampioni ai democrației. Se strângeau prin colțuri acești bărbați, galbeni de invidie, roșii de necaz — și nu mai știau ce să zică... Se intrebau nedumeriți cum de nu s'au ocupat ei mai intâi... cu inarmarea țării! Dar faptele erau consumate — și comisioanele la fel... Altă soluție acum nu mai era, decât să se aștepte un viitor mai bun, fiecare gândindu-se că democrația — ce Dumnezeu! — mai are nevoe de oameni.

Totuș vă amintiți că in această afacere cel mai indignat era d-rul Nicolae Lupu. Acest democrat se congestiona la tribună in fiecare zi, incât vă jur că mi se rupea inima de câte ori il vedeam. Mi-era teamă de vre-o congestie sau, Dumnezeu știe ce alt accident. — și îmi amintesc că in acele vremuri, nu o singură dată m'am exprimat medical la gazetă la adresa doctorului imprudent... Dar d-rul Lupu avea dreptate și el — nu pot să zic nimic!

— Cum să facă ei, neică, asta, așa, fără mine, se lamenta el inconsolabil către prieteni...

Indignarea doctorului s'a rostogolit astfel de repetate ori, neobosit, cu elocvenți clăbuci de scuipat peste banca ministerială de atunci, a național-țărăniștilor, până când intr'o zi, in sfârșit, s'a găsit leacul miraculos, singura consolare eficace: „doctorul" a fost cooptat in banda care a operat la Skoda, pe care o infierase, a fost făcut chiar vice-președintele ei — și numai astfel emoționantul orator a tăcut...

Vedeți, așa dar, că nu era decât o chestiune de orgoliu — de autentic orgoliu democratic!...

Dar liberalii in acest timp ce făceau? Aveau ei să primiască palma fără replică? Provocarea Skoda ii umilise până la neant! Se simțeau dezonorați, pierduți... A, nu se putea!

Și incă nu se inchiseseră bine ultimele dosare Skoda, audierile încă mai continuau in comisia de anchetă și la parchet — și deodată, in acalmia relativă de atunci, face explozie in mijlocul României... un „cantalup"! In sfârșit... Era un cantalup liberal! Știți povestea cu devizele, cu Tony, cu Nacht, cu Vasilescu — dece s'o repet! Să spun însă numai atât: a fost un fiasco și asta! Era numai un „mezelic" de vreo 25 de milioane — abia un aperitiv la ce se poate chema o escrocherie a democrației... Național-țărăniștii, tari cu Skoda lor, nu mai puteau de râs! — 25 de milioane! Asta la noi intră intr'o singură măsea...

Iar național-liberalii, și ei, au inteles... V'am spus că trăim o vieață senzațională! Și iată, intr'adevăr... Incă n'am uitat bine afacerea Skoda, chestia devizelor continua și ea până mai ieri la parchet — și, in acest timp, Cagero era pe drum!

E impresionant, mărturisiți! E prestigios... Nu s'ar putea mai mult! Cagero... Incă nu știu bine ce e asta. Dar numai atât știu, că fraudele se ridică la suma, abia acum onorabilă, de 94 de milioane. Unu' Grosz a furat toți banii ăștia — nu știu cum, dar in orice caz după ce a stropit larg toată democrația română! V'am spus că n'aș putea să vă dau lămuriri mai ample...

Pentru mine e o chestiune foarte complicată! Aștept să am un ceas mai liber, să mă culc mai de vreme, și, la pyjama, comod, intins in pat, la căldură, să citesc tot, mai atent, ca să pricep in sfârșit cum poate un om să fure 94 de milioane... Și tare mă tem că nici atunci, încă nu voiu putea să pricep! Voiu muri poate, fără să fi priceput asta vreodată...

Vieața democrației își rostogolește precipitat tot senzaționalul ei peste noi... Ne invârtim buimaci, amețiți in acest torent, și nu mai pricepem nimic! Ce-o să mai fie?...

Mâine de dimineață voiu deschide gazetele cu frică...

Toma Vlădescu

P. S. — Articolul meu de săptămâna trecută a fost monstruos și nedrept cenzurat. Voiu expune cazul d-lui Titeanu, prima oară când voiu putea să-l văd. Până atunci țin să se știe — și cer această mediocră favoare cenzurei — că articolul meu „Considerații in jurul unui atentat" nu se termina așa, fără rost... cu o vignetă reprezentând niște hiene. „Hienele" acelea au fost puse acolo in ultimul minut in locul articolului meu, pe un pasagiu care mi-a fost suprimat... și care poate mușca mai puțin!

T. V.

CAMELOȚII REGELUI

In continuarea anchetei noastre asupra tineretului francez, să ne oprim astăzi încă puțin la cameloții regelui, la metoda lor de propagandă, la organizarea acțiunei franceze.

Cameloții se adresează intelectualilor și muncitorilor, deopotrivă.

In lumea lucrătorilor și in massa țăranilor pătrund sprijinindu-se pe programul lor contra capitalismului internațional. Ca mijloace de luptă și de activitate au cercuri de studii politice, economice și literare. In acest cadru se țin conferințe la un nivel de înaltă cultură. Dintre scriitorii regaliști se numără un Paul Bourget, Louis Bertrand, Pierre Benoit, dela Academia Franceză— René Benjamin, Gaxotte, Weyer- dela Institutul Franței și alții.

Tinerimea Acțiunii Franceze este grupată in „La Federatione Nationale des Etudiantes d'Action Française, in care sunt cuprinși toți studenții regaliști ai tuturor facultăților din Franța. Au grupări organizate in facultate, licee și colegii. Ziarul oficial al acestei Federațiuni este „L'étudiante française". Tinerimea studioasă a acestei Federațiuni, impreună cu cameloții regelui, cari se recrutează dintre muncitori și funcționari, formează armata de luptă a acestei mișcări.

Adeseaori pe la cursurile diferitelor facultăți și mai ales la drept (și aici advocații sânt mai expeditivi) membrii Acțiunii Franceze, sancționează chiar cu bătaia delictul gândirii socialiste și mai ales comuniste. In cartierul latin, in acest furnicar al studențimii franceze și chiar internaționale, nu se tolerează propaganda comunistă ori socialistă, adepții adeseaori fiind huiduiți. Trădarea se reprimă cu bătaia.

Ceeace tresare din mijlocul acestei mișcări este puritatea luptei și patriotismul integral, cari sunt pietrele unghiulare ale Acțiunii Franceze.

Pe deasupra tuturor este libertatea de gândire, a principiilor, cari se exprimă in plină sinceritate și care lucru nu-l poți intelege decât in Franța.

Stagiul pe care-l face tineretul la Acțiunea Franceză este de-o neprețuită valoare pentru formarea simțului de demnitate națională a cetățeanului conștient de mâine.

Iată deci că Franța rămâne foarte națională și nu renunță nici la principiile ei umane, pe cari le-a proclamat și răspândit cea dintâiu. Tineretul francez crește la adăpostul acestei libertăți de gândire și dacă simte că demnitatea țării sale este câtuși de puțin știrbită de chiar conducătorii săi, reacționează intr'un mod foarte firesc și curajos, încât ți se pare că este un proces natural de apărare al unui organism ce-și simte sugrumată existența sa.

Dr. Cornel Todea

La începutul lunei Februarie
va apare volumul de esseuri
PUNCTE CARDINALE IN HAOS
de
NICHIFOR CRAINIC
Editura „Cugetarea"

„Sfarmă-Piatră" la „Hanul

După ce Joia trecută am smuls Ancuţii, pierită, biata, sub pumnul tiran şi beţiv al crâşmarului Sadoveanu, taine nu prea zăvorite, astăzi să sfărâmăm bucăţile hrubelor şi să pătrundem în ele. Cum însă masonii ne pasc, iar viaţa ne e încă dragă, am luat, scut de cremene voinicia neînfricată a lui Sfarmă Piatră, pătrundem în Hanul Ancuţii şi ne instalăm la o masă.

Zăvozii zbârliţi

E ora 9 seara. Inăuntru pustiu. Doar un vuet înfundat, care vine de undeva, din hrubă. N'avem timp să-l ascultăm prea mult, căci deodată, pe toate uşile năvălesc chelnerii, tipuri noduroase de văcari, cari n'au uitat de tot că mai ieri au lepădat gheoagele în ceair şi s'au băgat, tot văcari, la... Ancuţa. Ne sfredelesc cu ochi de bolocani. Işi spun ceva. Să ne bănuiască oare? Acum ne urmăresc cu rânjet de zăvozi zbârliţi. Se împrăştie apoi cu umblet lăbărţat de boi ungureşti, de să răstoarne mesele în calea lor. Işi bălăbănesc mâinile în opintiri deşelate, de te-apucă groaza. Nimic omenesc în ei! Nimic din fineţea chelnerului subţiat de bun simţ şi de permanentul contact cu elita unei clientele selecte. Aici totul se articulează pe altă gamă. O gamă cu arpegii bizare şi înăbuşite, a cărei chee e o enigmă, vom vedea, răsuflă.

Acum zăvozii stau la pândă, cu pumnii, cât nişte măciuci, vârîţi sub şorţuri... verzi. Aşa dar, băeţii aceştia, culeşi de gospodarul Sadoveanu de pe bărăgan sau de prin sălciile lui Terente, au şorţuri verzi care le atârnă dinainte, ca să acopere ruşinea imensă a acestei infecte taverne, ca nişte pogoane de verdeaţă. Dece au şorţuri verzi? Păi să vedeţi. Toţi nisiparii poartă astfel de şorţuri. Ii întâlniţi atât de des în preajma tuturor oraşelor ţării şi forfotesc mai cu seamă pe lângă Bucureşti. Şi masonii sunt fraţi buni cu nisiparii, sunt doar zidari. Li-se rostogolesc zidurile prin sânge ca plutele pe Bistriţa!

Şorţuleţ năbădăios

Cerem o listă de bucate. Şi în timp ce eu încercam, cu alţi prieteni, să descifrez cabalistica interiorului, Sfarmă Piatră descifra lista. Deodată-l aud: „Uite dragă *„şorţuleţ năbădăios!"* Imi arunc ochii înspre chelneri. Intr'adevăr fiecare chelner e un şorţuleţ vulgar de năbădăios, atât de vulgar, că numai vederea lui i-ar curma pofta de mâncare şi unui lup cotcăit. „A, nu! îmi taie Uriaşul, uite ici!" Şi iau lista din mână şi citesc: Vinuri: *„Şorţuleţ... năbădăios"*. Da, da, masonii şi-au botezat vinurile, cu practice rituale solemne, ca la o înscăunare de împărat, în jargonul hrubelor. Ei vor să-şi ştie sângele turburat şi capul năucit, de licoare botezată sub mistica *şorţului* şi să se scalde porceşte în năbădăioasa lor cocină. Citesc acestea şi mă gândesc câtă identitate între sensul lor şi între chelneri, aceste ambulante şorţuri năbădăioase. Alte vinuri: „Dorul Ancuţii, lacrima fetei, dealul de cremene".

Cerem cel mai bun vin. Ni s'aduce *cremene*. Ii încercăm tăria, îi mestecăm aroma, îi intuim culoarea, îi căutăm însfârşit cremenea, care a rămas probabil în deal căci în vin e apă, multă şi rece şi... bună, când o iei din fântână, dar nu când vrea să fie vin în hrubă masonică. Şi la fel în celelalte soiuri, dorul Ancuţii, lacrima fetei, apa gâlgâie, indignată şi ea de aceste ordinare maniere ale marelui literat şi marelui crâşmar, Sadoveanu. Căci toată băutura lui duhneşte a borş trezit, e o poşircă imposibilă.

Mâncarea? Dacă burta vi-i teafără, poftiţi la hanul Ancuţii. Dar nu uitaţi, anunţaţi mai întâiu medicul! Şi întrebuinţaţi mult, cât mai mult piper, căci — veţi vedea — sunt infinite arome, care-şi dau generoasă întâietate în peştele şi cârnaţii masonici.

Iar odată instalaţi la mese, nu turburaţi armonia rituală, prin impioase neatenţii. Căci decorul acestei venerabile taverne se articulează tot în lăuntrul unui triunghiu. Astfel, pe mese, paharele sunt grupate câte trei, închipuind un triunghiu. Intre ele, în aceeaş simetrie, trei şervete, care ard ca trei flăcări murdare. Iar masonii le dau roată şi bat metanii nevăzute, într'un triunghiu viu, de-o şi mai vie prostie.

Deci, nu turburaţi slujba...

Maiorul Georgică şi portarul Emil

In fundul hanului, lângă soba cu poartă medievală, chefueşte un ostaş cât un munte. Aflăm: e maiorul de vânători „Georgică". Compania lui? Un tânăr spilcuit ca un frizer, un bătrân cu o lulea cât o lopată, crescută între dinţi şi o cucoană cu perucă blondă, cu glas spart şi înăbuşit şi cu două văgăuni negre sub ochi. Maiorul Georgică era ca la el acasă. Ieşea şi intra pe toate uşile, care pentru noi zăvorau atâtea taine. A ieşit acum pentru a zecea oară. Iată-l revenit, cu o chee cât un proţap la spinare. Am amuţit. Ştiam că Ancuţa are şi hrube, dar nu ne închipuiam că le ţine sub tona de tuciu a acestui proţap de chee. Trebuia neapărat, cu orice risc să coborâm în tainiţe. Dar nu cunoaştem infernul galeriilor care duc la hrube. Tocmai atunci se naşte însă un conflict între băiatul care ne servea şi între un alt plăvan de chelner. Speculăm situaţia. Sfarmă Piatră trage o înjurătură voinicească plăvanului, zgândăre nemulţumirea băiatului nostru şi-l smulgem astfel mărturisiri abia şoptite, dar clare. Pe plăvan îl chiamă Emil, a fost portar pe nu ştiu unde, iar „acum face pă marlii!". Maiorul Georgică chefueşte la Ancuţa dela ora 12. Cheea e dela camera Ancuţii, unde se petrece pe'nfundate şi se bea porceşte. Ştim acum şi drumul hrubelor.

Mesele încep să se ocupe. Se

Trădarea lui „Sfarmă-Piatră"

scurge, pe singura intrare a hanului, o lume de bâlci şi cabaret. La interval de ore, răsare câte-un cap mai înflorit, care curând se şterge în târgul acesta de stupiditate omenească. Aşa, în crucea nopţii, ne pomenim cu sculptorul O. Han şi cu Cezar Petrescu. Când ne-a văzut sculptorul Han a strigat de să răsune hrubele: „Aha, uite-l dom'le pe Sfarmă Piatră!". Am cam încremenit. Nu pentrucă beam cremene, ci pentrucă zăvozii zbârliţi erau numai urechi, iar bâlciul tot nu ne mai slăbea. Aşa dar, eram trădaţi. Ne adunăm o clipă numai între noi şi-apoi lucrurile se restabilesc căci cârciuma începe să-şi contureze, în creştere, specificul ei de tavernă marină.

Ciuma Ţării sub şopron

Aşa dar iată-ne într'o tavernă cu fum des şi beţivi deşucheaţi şi mulţi. Se scurg aici indivizii cei mai suspecţi şi mai pitoreşti din tot oarşul. Cucoane cu stare civilă dubioasă, stafidite şi acrite. Incerci să descifrezi în fizionomia lor o zvâcnire omenească de naturală revoltă când calcă în infecţia dela Ancuţa. Nimic omenesc nu mai bate în fiinţa lor. Iar sub măştile de fard, desenate tare ca nişte măşti din tragedia clasică, ghiceşti povara celor 60 de ani de viaţă chinuită între desfrău şi beţie. Babe care-ar trebui să bocească Dunăre de lacrimi, pe lespezi de biserică, îşi consumă aici mizeria care le roade întreaga fiinţă.

Chenarul uşii e astupat o clipă de-o namilă, care se apropie şi care, ne dumirim îndată, că-i o clientă ca toate celelalte. Sub mască îi ghicim vârsta: 75 de ani. Sub horbota de mătase, strânsă glugă de coceni în jurul ei, îţi închipui un trup buhav şi puturos. Capul, crescut sub un şopron de pălărie — cât o măgură dobrogeană, e vânăt şi oribil ca de ciumă. Iar când îşi mută buturugile picioarelor, toată fiinţa îi scârţâie prelung din încheeturi, ca un car cu şase boi la cotitură. Şi'n urma ei aerul e şi mai greu. Se răstoarnă pe-un scaun lângă masa lui Georgică... Rumoare! Scaunul s'a făcut terciu sub vagonul acesta de carne îmbătrânită. Ciuma ţării, ea este, rămâne lată. Mai desghioacă un car de scaune şi-şi află însfârşit, loc.

Acum toate mesele sunt ocupate. Peste tot ciume de acestea. Şi toate numără peste 50 de ani, pe cât putem ghici noi sub măştile de fard.

Iată de pildă la chiar masa ciumei noastre, o altă ciumă mai tânără, luată de partenerul ei din colţul străzii şi adusă aici la cârciuma Ancuţii, unde-şi găsise loc pentru toaleta gurii. Cu mâna sau cu piciorul, nu ştiu bine, vârâte de-un stânjen printre dinţi, într'o gură căscată cât un tunel american, aleargă după resturi de mâncare. Şi apoi repezea în cărămida... parchetului, printre cei vre'o doi dinţi care-i mai tremurau în gură, o căldare de scuipat.

Lângă ea o prietenă, cu egală eleganţă explorează aceeaşi regiune. Mai de-oparte, cu masca mai fără riduri, dar cu ochii rătăciţi de vin şi de pleasna lăuntrică a unor patimi nebune, o frişcă de femee, umbrită de streaşina repezită a unei pălării murdare, se uită neliniştit şi insistent înspre uşa pe care apăruse cheea de care am vorbit şi pe care chiar acum a dispărut maiorul Georgică cu ai lui.

Lumea începe să circule prin han. Printre cocote şi deşuchiaţi, ici şi colo câte-o faţă cunoscută. Iată de pildă pe maiorul Konia, şeful cenzurii, cu socru-său Negruzzi. Gravi şi eleganţi, străbat ţepeni hanul; observi din ochi că nu le place şi totuşi rămân. De ce? Mai ştii, masoneria are atâtea curiozităţi... In spatele meu se aşează D. V. Barnoschi, romancierul ruşinilor omeneşti şi doctrinarul pornografiei naţionale. Parteneră, o tânără cam de 49 de ani, cred că cea mai tânără din tot hanul. Le citeşti mulţumirea din ochi. Intr'adevăr, Barnoschi a găsit aici, în plină desfăşurare, dinamica unei credinţe pe care n'a putut-o înfige necăieri până acum.

Spre miezul nopţii intră un regiment de cheflii. Sunt funcţionarii superiori dela U. C. B., în frunte cu directorul lor financiar. Au venit desigur să mai lase şi Ancuţii din lefurile lor ministeriale. Şi-apoi dece să nu-şi mai bată oamenii joc de ei înşişi, chiar când au 30 mii lei lunar! Că doar Sadoveanu dece-a deschis cârciumă în Bucureşti?

Dar să nu credeţi că toată lumea care intră la Ancuţa, se lipeşte de ea. Ferească Dumnezeu! Abia 5 la sută din curioşi dacă rămân. Ceilalţi, intră, strâmbă din nas, înjură, scuipă şi pleacă: „Bine-au zis ăia, (adică noi) cârciumă ordinară!".

Călare pe butoaie

Chemăm pe băiatul nostru duşmanul lui Emil şi'l întrebăm unde s'a dus maiorul Georgică. Ne spune discret că s'a dus în hrubă, unde se bea călare pe butoaie. Profit de forfota din han, care spre miezul nopţii începuse să-şi verse drojdia omenească înspre tainiţe şi bec-uri. Mă strecor printre mese, la care ritul masonic luase o înfăţişare bahică de haină destrăbălare şi porcească beţie şi forţez uşa pe care dispăruse Georgică. Urc treptele care mi-se aşterneau în faţă, împodobite cu'n covor pluşat. La capătul lor o perdea grea roşie, ca o invitaţie la desfrău. O dau la oparte. Deziluzie. Mă trezesc la closet...... Şi constat astfel că cel mai curat loc din hanul lui Sadoveanu e closetul. Cobor şi caut o altă ieşire. In stânga imediat o inscripţie. Iat-o: „In această hrubă, la o ulcică caldă de vin tare, uiţi necazurile zilei, pentruca în zori să porneşti cu mai multă încredere la drumul ce ţi-a fost sorocit".

Acesta-i gândul lui Sadoveanu care în faţa ulcelelor cu vin tare uita necazurile vieţii şi năuc de nopţi nedormite scria, scria cu încredere tot ceeace stă astăzi ca o ruşine permanentă a fostului

Ancuţii"

scriitor moldovean. Deaici coboară sub pământ o scară nesfârşită de cărămizi roase. Mă las condus de ea, la al cărei capăt se deschide perspectiva hrubei. E o hrubă veritabilă şi oribilă, largă de 5 metri, lungă de 15 şi înaltă abia de 2 metri. Stau în capul scării să mă reculeg. Am impresia, încă neştearsă, că sunt aruncat într'unul din faimoasele beciuri criminale ale dogilor veneţieni. Ziduri şi acoperiş de cărămidă roşie, netencuită, ca o permanentă neuitare a zidăriei masonice. In tavan spânzură câteva felinare oarbe, care aruncă pe ziduri fantome bizare. E o speluncă vânătă ca un şarpe urias, care-ţi îngheaţă sângele. Totul te îmbie la un criminal mister. E un templu bahic. Pătrund printre mese, care se'nşiră nesfârşite pe lângă peretele din dreapta. câteva zeci de indivizi, masculini şi femenini, călări pe butoaie — aici nu sunt scaune — goleau pahare în care gâlgâia nebun *dorul Ancuţii*, apoi le izbeau în cărămida hrubei. Zgomotul de sticlă spartă, împletit cu urletele acestei clientele, scursă aici din toate speluncile ţării, mi-au încrâncenat carnea pe mine. Şi totuşi m'am strecurat până în fundul hrubei.

Imi amintesc acum că zilele trecute au trântit un chef, tot aici, mai multe dubioase personalităţi, în frunte cu Păstorel Teodoreanu — clientul tuturor butoaielor din ţara românească şi doctrinarul gastronomiei naţionale — cu N. D. Cocea, colonel Pella, Lizette Verea şi nu mai ştiu cari.

Ancuţa sub chee

In fundul hrubei, la stânga, te întâmpină o uşă uriaşă de fer, ruginită şi urşuză. In ea stă înfiptă cheea cât proţapul, pe care-o purta maiorul Georgică la spinare. Aceasta e „odaea Ancuţii", în care sunt câteva mese şi câteva butoale. Interiorul e stilul hrubei în continuare.

Băiatul nostru, adică duşmanul lui Emil, ne spusese că aici vin masonii lui Sadoveanu — care certat pentru întâietate cu Pangal şi-a deschis această lojă la Ancuţa — vin aici cu *dame*, învârtesc pe dinăuntru cheea în uşă, o vâră sub un butoiu, pe care încalecă marele maestru şi... orgia începe. Aşa dar asta-i camera Ancuţii, în care simţi cum te sufocă o înăbuşită mistică orgiacă.

Dau să plec. Dar pereţii aceştia, în care musteşte o igrasie mucedă de-ţi pătrunde măduva, îmi răscolesc amintirea celebrului Ravaingne, agent de poliţie francez, care pătrunzând într'o lojă, a fost mirosit şi îngropat de viu în nişte astfel de oribile ziduri. Icoana lui, văzută în cartea trădătorului mason, Léon Taxil, m'a chinuit tot timpul.

Căci sub cheea Ancuţii, cât proţapul, te'nghit zidurile de viu....

Am ieşit năuci din această scârbă de han. La intrare o familie examina din prag interiorul.

„Cârciumă ordinară, dragă, vorba ălora — adică a noastră — face domnul —

„Păi, tontule, face doamna, dece m'ai adus aici?".

„Ei, credeam şi eu...".

Şi-au plecat.

Niţă Mihai

Grevă la Sorbona

Sorbona, cea mai mare Universitate a lumii latine, e în grevă. Nu sânt în grevă profesorii, dar sânt în grevă studenţii. Mişcarea a pornit, precum se ştie, dela Facultatea de drept, unde profesorul Gaston Jèze a fost împiedicat să-şi ţină cursul. D. Jèze nu ştiu dacă e francez sadea, dar e foarte umanitarist. Şi calitatea aceasta e uneori rentabilă cu deosebire. Umanitarismul e mondialist, dar se localizează şi el când necesităţile o cer. Acela al domnului Jèze dela Sorbona, s'a localizat momentan la Adis-Abeba, unde distinsul profesor furnizează consilii juridice Negusului împotriva Italiei, pe aur greu abisinian. Morala aceasta, ridicată mai presus de bine şi de rău, e specific umanitaristă.

Dar studenţii francezi o resping cu desgust şi indignare. Instinctul lor tânăr şi sănătos s'a simţit ofensat şi astfel, domnul Jèze, care face pe abisinianul la Geneva, a fost împiedicat să mai facă pe francezul la Sorbona. Greva dela Drept s'a generalizat: studenţimea întreagă a îmbrăţişat protestul şi ea spune clar că nu îngăduie ca un francez să ia atitudine împotriva Italiei.

Greva dela Sorbona e o straşnică lecţie de moralitate aplicată unui profesor deraiat.

Dar e şi o excepţională manifestaţie de rasă.

Sorbona a fost cea mai mare Universitate creştină din lume. Spiritul revoluţionar, ateu şi republican, a devastat-o şi pe ea.

Veacul al XIX-lea a cunoscut o Sorbonă cu totul desfigurată faţă de ceeace fusese odinioară. O invazie sistematică de evrei, cu ajutorul ocultei masonice, a pus stăpânire pe catedre şi, sub masca ştiinţei şi a filosofiei, Sorbona a devenit în epoca modernă oficiul cel mai prestigios al ateismului, al republicanismului, al internaţionalismului şi al umanitarismului. Spiritul iudaic, într'un cuvânt, şi-a făcut din ea cetatea formidabilă a ideologiei lui Israel. Profesorii, chiar când nu veneau acolo cu ereditatea pistruilor, trebuiau să se conformeze noului spirit suveran, stropindu-şi filosofia sau ştiinţa cu pistrui şi usturoiu, pentru a părea „civilizaţi" ca „maeştrii" cărturari şi farisei, cari tronau şi tot mai tronează încă în Universitatea parisiană.

Această formidabilă contrafacere a celei mai înnalte instituţii de cultură franceză şi latină a fost demascată cu vigoare, încă dinainte de războiu, de către un Henri Massis şi, necontenit, de către un Charles Maurras. Afară de această campanie scrisă şi paralel cu ea, o luptă surdă se duce acolo pentru desiudaizarea corpului profesoral şi reintronarea spiritului autentic francez. Catolicii cu tactul şi metodele lor laborioase au isbutit să ridice la profesorat câteva puternice personalităţi reprezentative ale gândirii franceze adevărate. Dar procesul acesta e abia în curs, şi spiritul iudaic tot mai domină la Sorbona. Nu ştiu dacă d. Gaston Jèze e francez sau ovreiu de sânge; formaţia lui intelectuală însă e profund iudaică. Stigmatul mentalităţii iudaice e lipsa de moralitate. D. Jèze îşi descopere această tară când, în conflictul italo-abisinian, care nu e numai o epopee mussoliniană, de expansiune italică, ci un moment al civilizaţiei latine în marş, se află cu ruşine de partea banilor Negusului şi împotriva Italiei, aliata Franţei şi sora ei de rasă. Un profesor universitar, oricine ar fi el, nu poate săvârşi asemenea acte „în numele civilizaţiei", — cum se zice adesea cu emfatică idioţie umanitaristă, — pentru simplul motiv că civilizaţia Europei, care e civilizaţia lumii, nu e creată de balaurii Negusului, despre cari acum luăm cunoştinţă, ci, în cea mai mare parte, de geniul miraculos al Italiei, patria eternă a latinităţii. In soldaţii aceia, blocuri rupte din marea legendă mussoliniană, cari luptă, departe, cu nisipul african, cu torenţii de ploi ecuatoriale, cu foamea şi cu arşiţa violentă a deşertului şi cu bandele inconştiente ale Negusului, nu e ambiţia de aventuri sau lăcomia de cuceriri a unui şef politic; în soldaţii aceia, pe cari îi urmărim zilnic ca pe fraţii noştri, se încordează energia imperială a rasei noastre, care e modelatoarea lumii întregi. Căci istoria civilizaţiei e istoria Romei eterne.

Desfigurat de masonerie, contrafăcut de iudaismul umanitarist, d. Gaston Jèze a uitat lucrurile acestea. Dar ele trăiesc cu înflăcărare în spiritul regenerat al studenţimii franceze. Spiritul rasei latine e sensul înnalt al grevei de la Sorbona.

Latinitatea nu e un cuvânt gol, nu e un concept abstract de istorie romantică sau de filosofie culturală. Latinitatea e un instinct de rasă, o realitate psihologică şi un factor politic mult mai actual decât am crede. Teoria rasismului german a reactualizat latinitatea. Mussolini e cel dintâiu care a dat semnalul acestei reactualizări. Impotriva istoriei, germanii pretind că bunurile realizate până azi în Europa ar fi un privilegiu al germanismului blond dela Nord, adică al „arianismului", cum îl înţeleg ei şi cum nu-l înţeleg încă unii dintre naţionaliştii noştri cari cred, în naivitatea lor, că tot ce zboară pe cerul ideologiei germane se poate mânca la Bucureşti.

Rasismul german e, în realitate, o negare a latinităţii, pe care o declară rasă conruptă şi căzută. E o negare a geniului latin, manifestat cu o suveranitate atât de evidentă totuş dealungul istoriei.

Benito Mussolini e cel dintâiu care a divulgat această aberaţie teoretică. Nu pentru a tăgădui, la rândul lui, rasa germanică, ci pentru a rectifica aberaţiile şi exagerările ei teoretice. Mussolini nu teoretizează, ci realizează. Statul fascist, care anticipează cu un deceniu statul hitlerist, e semnul geniului latin, viu, actul şi creator, care reinnoieşte a nu ştiu câtea oară lumea, îmbogăţind-o cu formele de existenţă ale unei noi simetrii sociale şi politice. Statul hitlerist e istoriceşte ulterior, iar structural o imitaţie adaptată. Cine imită e de apreciat, iar nu de idolatrizat. Acei dintre naţionaliştii noştri, cari adoră hitlerismul, nu adoră, de fapt, teoria imperială a rasismului germanic, — ci latura negativă a hitlerismului: antisemitismul. Antisemitismul german e într'adevăr vrednic de imitat pentru ţara noastră copleşită de lepra israelită. Dar constructivismul noilor forme de viaţă socială şi politică, cu luminoasa lui simetrie organică, e primatul geniului latin, fiindcă e opera originală a lui Benito Mussolini. Epopeia africană a noului Duce roman este şi trebuie să fie, în ochii noştri, strălucita dovadă că geniul latin nu e un moft şi nici un articol de muzeu, ci o grandioasă realitate eroică actuală.

Rasa latină trăieşte şi, mai mult decât atât: e determinantă în fenomenele politicei europene curente. Abia s'a împlinit anul de când Pierre Laval, care se dovedeşte mai mult francez decât democrat, mergea la Roma, omagiind geniul latin în persoana lui Mussolini, şi oferind Italiei prietenia frăţească, de sânge şi de ideal, a unei Franţe redeşteptate din visul abstract şi mortal al iudeo-masoneriei internaţionale. In ansamblul mişcărilor rasiale de azi, actul dela Roma, pecetluind legătura dintre Franţa şi Italia, e un mare act de latinitate, de politică latină. Şi toată echilibristica, într'adevăr uimitoare, a politicei lui Laval de un an încoace, între lăcomia feroce a prestigiosului banditism planetar anglo-saxon şi între Italia, pe care tot trecutul ei de incomparabilă civilizaţie multimilenară şi numărul covârşitor al fiilor ei de azi, pentru cari pământul peninsulei a devenit neîncăpător, o îndreptăţesc la expansiune, — echilibristica aceasta a lui Laval are un puternic substrat de latinitate.

Şi pentru a veni cu un exemplu mai apropiat de noi, v'aţi întrebat care e substratul politicei lui Nicolae Titulescu la Liga Naţiunilor? N'aţi observat că ministrul nostru are totdeauna cu el voturile ţărilor neolatine din America de sud? Ori de câte ori România a avut nevoie, voturile acestea au fost de partea ei. S'a criticat faptul că am creat posturi de plenipotenţiari peste Atlantic şi s'a crezut că acesta e un capriciu fantezist al d-lui Titulescu. In realitate era o cerinţă neapărată a politicei noastre internaţionale. Căci, încă odată, latinitatea e un factor politic mult mai actual decât credem noi, şi determinant în mare măsură în fenomenele politicei europene.

Revenind la greva dela Sorbona, vom spune că acest fenomen cu totul neobişnuit până ieri în sfera de abstracţiuni mondialiste a Universităţii parisiene, se încadrează în marele spirit de reactualizare a ideii latine. Cea mai mare Universitate din lume, redevine, cum a fost o mie de ani, Universitatea rasei latine. Tineretul acesta francez, care elimină ca pe o flegmă netrebnică pe un profesor deraiat dela linia sentimentului de rasă, dovedeşte prin aceasta că vibrează în acelaş ritm sufletesc cu eroii durei epopei africane. Cei din Paris văd în marşul viril către Adis-Abbeba proclamarea marei idei care adumbreşte şi fecundează de trei mii de ani istoria lumii.

Nimeni, dintre voi toţi, câţi simţiţi în tâmplă pulsul aceluiaş sânge împărătesc, nu poate rămâne indiferent la această auroră măreaţă a latinităţii.

Sfarmă Piatră

SUCEAVA IN SVASTICI

Gândisem cândva la o mişcare a neamului meu, care să 'nceapă c'un pelerinaj al tuturor vârstelor spre cetatea Sucevei şi pe urmă spre altarul dela Putna, într'o primăvară binecuvântată de Dumnezeu. Nicăieri ca'n aceste piscuri ale istoriei noastre — socoteam eu — n'ar fi fost loc mai prielnic pentru a renaşte sentimentul nostru de rasă şi mândria pierdută sub atâtea apăsări păgâne. Poporul acesta năucit şi ajuns la ceas de grea cumpănă, ar fi avut nevoie de un botez în apele trecutului, care să-i spele ruşinea îngenuncherii şi să-l redea falnic cu pumn de piatră şi ghioagă de foc.

Ştefan cel Mare, viforul care urcase în slăvi stema sfântă a Moldovei, a bătut războaie multe şi după moarte. De bună seamă, el a fost alături de noi şi la încordarea din urmă, în tranşeele Mărăşeştilor, unde mitul lui va fi încărjit braţele flăcăilor intraţi în legendă. Mitul acesta, răscolit ca o vatră de jăratec pe pământul unde s'a închegat şi a fost aevea, mi-ar fi umplut neamul de fiori, l-ar fi mustrat şi l-ar fi împins la o hotărîre mare de viaţă ori de moarte.

Am plecat într'o vară la Suceava să trăiesc măcar pentru mine sguduirea renăscătoare. Drum de nădejde şi jar până-acolo...

Suceava lui Ştefan mi s'a părut că a fost îngropată în lutul istoriei şi că urmele de-atunci au rămas ca nişte semne grăitoare despre o durere care o năruie. Peisajul ruinelor şi al atâtor biserici, stăruia fără însemnătate într'un ţinut unde nota locală, violent ieşită în relief, era a unui sălaş murdar din care invadau pe uliţi jidani de seminţie străveche, cu caftan soios şi zulufi. Fiecare arătare înfăţişa un talmudist în uniforma aceea specifică şi respingătoare.

Ghettoul lor a întins o culoare de plumb peste văzduh şi'n măsga aceasta, mânăstirile întârzie fără sens cu zidurile jilave de urina locuitorilor păgâni. Lângă fiecare, se întind în toată voia tarabe infecte cu păsări tăiate cuşer — cadavre desgustătoare de mortăciuni — alături de nişte cârnaţi făcuţi din murdărie roşie, pentru bieţii urmaşi ai plăieşilor. Cetatea unde a bătut inima Domnului viteaz până în ceasul din urmă, cu toată severitatea ce încă i-a mai rămas, a ajuns ascunzătoare de pângărăciuni, prin tainiţele ei se descopăr batjocoritoare urme de curvie ale câinilor ce-o stăpânesc.

Am trecut înăbuşit de răscoală pe uliţele Sucevei şi mi-am dat seama că aspectul ei n'ar fi mai putut învia mândria ţăranilor noştri. Dece să mai meargă acolo? Să vadă leprozeria iudaică şi turnurile unor mânăstiri care jeleau cu reflexe gălbui de toamnă bolnavă — amestec barbar făurit de cârmacii noştri — ori blestemul, eternul blestem ce ne ţine în obidă?

Nu! Mai întâi ceva trebuia făcut în pământul sfintelor amintiri. Sau rămăşiţele profund jicnite ale unei slăvi de demult să fie luate şi duse undeva, unde să nu le mai dărâme duhoarea scursurilor murdare, s'au neamul acela ce s'a prăsit fără simţ şi fără obraz lângă altarele noastre, să fie alungat în negurile din care a năvălit.

Şi iată că 15 Ianuarie al anului acesta plin de făgădueli frumoase pentru biruinţa românismului, a rostit un verdict peste care nu se va putea trece. Suceava cere să fie eliberată. Ţipă cu dangăt de clopot şi cu glas înfiorător, să i se redea strălucirea voevodală.

Bătrânii ei de astădată, sufletul cărunt al Sucevei, s'a închegat din tot cuprinsul într'o uriaşă voinţă şi a grăit răspicat o vrere de neclintită tărie. Ei cer să se dea aer moldovenesc pentru plămânii copiilor lor, cer să fie scos din vânzare altarul lui Ştefan din care şi-au făcut râs străinii cu politicienii, — slugile lor, — cer să nu le fie pângărit locul de odihnă unde se vor aşeza în legea crucii.

Bătrânii aceştia revoluţionari ai Sucevei cer buzduganul voevodului ca să lovească în cloaca de paraziţi şi spun cu îndârjire că s'a schimbat zodia. In cuvântul lor e o gravă ameninţare, o ieşire din zăgazuri şi o flacără ce vrea să spună că se întinde pe dedesubt mai repede ca vântul, că Suceava e numai semnalul, după care va începe iureşul tuturor leaturilor.

Acolo unde prin voinţa ticăloasă a cârmuitorilor de până acum se vedeau numai caftane şi zulufi, a început a licări svastica biruitoare şi focul ei au risipit raze care au ars. S'a auzit, nu?

Partidele politice? Râs de lume!

Au risipit aur şi argint pe toate potecile. Au adus zăcători cu băuturi, sperând că vor isbuti încă să tânjească mintea românului şi s'au folosit de studenţi şmecheri care le luau 400 lei pe zi ca să-şi bată joc de ele. Sinagogile au implorat zi şi noapte pe Diavolul lor, din Oltenia a venit un porc gras cu osânza în cercuri — care, vedeţi dv., avea chef de sbenguit fiindcă scăpase teafăr la Ignat,— dar cine n'a venit şi ce nu s'a făcut, şi totuşi, n'au putut să se înfăţişeze în momentul acesta istoric, decât în tovărăşia jidanilor.

Miile de voturi adunate de ei, toate la un loc, reprezintă tocmai colonia aceea murdară despre care vorbeam mai sus.

Aceştia sânt naşii democraţiei noastre. Dar aci, în satele Sucevei, mi se pare, unii dintre ei, au trecut prin momente unice de luciditate ale vieţii lor. Aţi auzit poate despre un fost ministru care umbla cu tăbliţa la gât, pe care erau scrise păcatele alor săi, cerându-şi iertare la lume şi plângând amar pentru isprăvile săvârşite? Aţi auzit de bietul Grămadă, om cumsecade de-altfel, dar pe care l-a scos din anonimat şi din singuraticele sale plimbări, intenţia criminală a clubului său politic de a-l pune în conflic cu fraţii săi suceveni făcându-l să înghită cele mai amare clipe ale vieţii lui?

La Suceava s'au arătat semne multe şi s'au descoperit realităţi pe cari mulţi naivi n'avuseseră timp să le cunoască.

Dar în plebiscitul acesta, A. C. Cuza s'a dovedit mitul cel mai adâncit al ceasului de faţă în inima Românului. Peste biruinţa lui, nu se mai poate ridica alta. El a răsbit cu adevărul cinstit, ieşit din frământarea unei vieţi de sbucium. Cei cari au mers în numele său, au fost întâmpinaţi cu flori şi cântece; li s'au deschis colibele să-i primească şi oamenii le-au încredinţat destinul lor. Ceilalţi au fost făcuţi de ocară.

A fost o isbucnire neaşteptată poate de minţile imbecile şi a fost un prasnic măreţ al naţionalismului. Ţăranii au făcut Crăciunul în svastici.

După o noapte lungă de mâhnire şi sinucidere, Suceava şi-a deschis porţile să intre omul providenţial, ctitorul de ţară nouă: A. C. Cuza.

Pan. M. Vizirescu

Existenţă politică şi justificare spirituală

Acela care nu crede cu infinită ardoare în destinul romanesc, adică într'o transfigurare abisală a noastră prin care să devenim o forţă cu fizionomie proprie în câmpul forţelor mondiale, acela care nu simte în creerul şi în sângele său chemarea spre o unică înălţime valahă pentru realizarea căreia să lupte cu duh dârz şi drept, trebuie socotit ca un vrăşmaş pieziş şi laş al momentului istoric românesc de faţa.

Teoretic, avem o existenţă politică europeană: *stat regalist cu o constituţie democratică excesiv de liberalistă, cu partide politice numeroase, etcetera.*

O astfel de existenţă, pe care noi am vrut-o şi care ni s'a dăruit de alţii, implică în chip logic o justificare. Şi nu văd o întrebare mai gravă şi mai dureroasă, ce s'ar putea adresa unui roman, decât aceasta: unde rezidă justificarea spirituală a fiinţării noastre ca stat croit după rigorile tiparului democratic? Cu ce răsplătim noi istoria pentru imensa binecuvântare ce-a lăsat să coboare asupra noastră, îngăduindu-ne traducerea în fapt a unităţii etnice?

Deşi în momente din cele mai primejdioase magma geniului autohton ţâşnise în văzduhul timpului, de pildă, prin apariţia unui Petru Movilă sau a lui Dimitrie Cantemir, argumentul ce-l svârlim în obrazul acelora cari ne tăgăduiesc o cultură adevărată este pretutindeni cunoscut: robie sub călcâiul brutalităţii maghiare, servilism fanariot şi levantin, într'un cuvânt împrejurări istorice vitrege.

Flăcările războiului au călit România Mare. Iată-ne ţară liberă, independentă şi întregită. (Să nu vă pară curios: cu toate că nicicând n'am fost mai cumplit exploataţi economiceşte ca acuma, românul de astăzi e liber fără să ştie ce e aia a fi cetăţean sau ce e aia opinie publică).

Odată efortul întregirii naţionale înfăptuit — o operă grandioasă trebuia începută. Aici zace acea stupidă şi murdară imbecilitate a guvernelor ce s'au perindat cu fantastică repeziciune pe la cârma ţării. Toate guvernele ce-au condus România Mare sânt trădătoare în faţa destinului nostru.

După război, ca şi înainte, străinătatea ne ignorează sau aude — din când în când — ceva despre Skoda, Grosz-Cagero, Vasilescu-Nacht. Celebritatea României pe umerii ăstora apasă.

In loc ca truda politicienilor noştri să se canalizeze în sensul unei fortificări spirituale a ţării nouă născute, cu trupul aşa de rotund şi frumos, oameni de mediocritate iremiabilă şi fără simţul moralităţii etnice ca Romulus Boilă — au venit să plătească retroactiv pensiile funcţionarilor unguri, acelor unguri cari ne-au împiedicat drumul devenirii istorice.

Evident, e absurd să pretinzi ca după 17 ani deabea de la unire, România să fie un glas plin şi răspicat în concertul european. Dar ceeace se cere spus tare şi cu întreagă îndrăzneală cuvenită e că noi după război am decăzut, n'am izbutit nici măcar să ne menţinem la nivelul de viaţă antebelic.

An de an România s'a umilit mai mult, înstrăinându-se de făgaşul rostului ei vital. Am reuşit, în schimb, să realizăm acest minunat dar tragic şi cutremurător paradox: în ţara noastră aproape nimic nu mai e românesc.

Relatez un lucru — desigur neînsemnat — menit să caracterizeze integral şi sintetic o mentalitate morbidă ce domneşte sub ochii şi inimele nostre.

Undeva, în Ardeal s'a hotărât ridicarea unei bust lui Eminescu. Intenţia e lăudabilă şi o aplaudăm.

S'au prezentat mai multe oferte şi... lucrarea a fost încredinţată unui jidan care nu ne ştie limba şi care atunci auzise întâia oară de stihuitorul Luceafărului. Figura acestui individ cu nas masiv şi încovoiat şi cu urdori la ochi am avut prilejul s'o zăresc într'o situaţie tragică. Numele nu i-l amintesc — de oarece incontestabil — asta ar fi singurul titlu de glorie al vieţii lui.

La scurt răstimp, jidovului cu ucenicia mântuită în aerul infectat al Budapestei — i s'a mai adresat o propunere: să fie atât de milostiv şi să primească execuţia (recte: executarea) unui bronz al lui Mihai Viteazul.

Nu săvârşesc imprudenţa să discut aici despre artă şi legăturile ei de sânge cu naţionalitatea.

Omul, prin orizonturi subconştiente şi prin tainice filoane subterane care transcend virtuţile conştiente ale individualităţii, se integrează într'o anumită geografie spirituală. Chiar sărind voit peste aceste gânduri, o întrebare firească stăruie: e posibil oare ca un jidan, care nu este în stare să înoade trei vorbe româneşti, să execute bustul celui mai mare poet al nostru — şi al luptătorului în ochii căruia a fulgerat — cu 300 de ani înainte, minunea întregirii teritoriale?

Dalta unui jidan trebuia aleasă spre a netezi fruntea aceia de-o chinuită seninătate a geniului în sensibilitatea căruia s'au revărsat — ca'ntr'o mare frământată—durerile şi micile bucurii ale unui neam? Iar ilustrele somităţi provinciale cari au dat jidanului de la Tg.-Mureş posibilitatea să-şi bată joc de două întruchipări ale instinctului românesc, nu s'au gândit că astfel s'au umilit pe ei înşişi desvelind lumii propria lor imbecilitate mentală?

In ţara în care acest gest de cumplită degradare naţională nu e sancţionat aspru şi imediat —să nu ne mai mire nimic. Asistăm la spectacole îngrozitoare. Fiecare dintre noi trebuie să ştie că odată şi odată istoria, dacă nu altcineva, poate să ne lovească drept în creştetul existenţei noastre.

Neglijăm—mai corect: ne e ruşine de românism — iată izvorul haosului şi-a debandadei în care se sbate ţara. Salvarea e cu putinţă numai printr'un act de nestărşită şi unanimă credinţă. Căci credinţa, care arde şi transfigurează, este zestrea spiritualităţii. Şi naţionalismul integral de astăzi — nu doreşte decât exaltarea frenetică a zăcămintelor spirituale din fiecare ins: — singura modalitate de justificare culturală a fiinţării noastre politice.

Aceasta, şi nu alta, e noima reală a naţionalismului. Cine nu crede cu fanatism devorant într'un gând, într'o valoare sau într'un om nou — e duşman al românismului. Sensul frazei dintâi a acestui articol se precizează acuma limpede.

Pentru momentul nostru istoric strigătul profetic al lui Spengler — orice popor dacă nu devine mare trebue să piară, — îşi dobândeşte o semnificaţie imensă.

Poporul român trebuie să devie mare. A doua probabilitate spengleriană e înfiorătoare.

Septimiu Bucur

Pledoarie pentru muncitori

Suntem, intr'adevăr, la o răspântie. Două vânturi se'ncaeră, pe sus: stânga sau dreapta. A cui va fi biruința finală se vede depe acum.

Bag însă de seamă că din vatra acestor discuții lipsește una dintre clasele noastre sociale cele mai oropsite: muncitorii. Muncitorii din fabrici. Băcții dela stânga, cei mai eleganți flăcăi din București, când nu bat câmpii cu o dialectică utopică, ne servesc cunoscutul clișeu al muncitorului cu falca 'n palmă, lângă o pujdină de copii sfrijiți, un câine, un purcel și o nevastă înspăimântată de mizerie.

Iar unele cercuri de dreapta socot că nu e demn de discuție această „bestie" cu chip de om în care zace un revoluționar! Se confundă chiar denumirea de muncitor cu aceea de comunist...

Adevărul stă la mijloc.

Noi credem că toată problema statului românesc de mâine e satul, adică 80 la sută din populația și economia acestei țări. Spre satele noastre, cele mai mizerabile din Europa, va trebui îndreptat tunul, să le distrugă din rădăcină, cu tot sifilisul, oftica, pelgra, malaria, scabia, alienații și pustiul lor sufletesc. Dacă se rezolvă nodul acesta esențial, s'a hotărît soarta Românici pentru cel puțin o sută de ani. Evident, statul acesta, căruia eu l-aș spune statul sanitar, nu d. Ion Mihalache îl va transforma, cu căciula lui de vorbe-vorbe. A avut ocazia să-l transforme dar, știți, o domnișoară, chiar cele care se cos, numai odată e fată mare!

Avem noi muncitori, proletariat industrial cu adevărat? Avem, desigur. Fără tradiție, dar l-avem.

E situația acestui proletariat disperată? Nu ni se pare. Dacă ar fi, cu tot regimul excepțional sub care trăim, aceste horda ar fi veșnic pe străzi, grevele s'ar ține lanț și din când în când câte-o instituție ar sări în slăvi.

Dar șomeri avem? Avem și șomeri câteva zeci de mii. Jumătate dintre dânșii sunt șomeri intelectuali.

In România, nu se moare de foame și multă vreme încă nu se va muri.

NU SE MOARE DE FOAME, DAR SE TRAIEȘTE RAU. Ingrozitor de rău! „Dacă vrei să cunoști Europa, du-te în America" — spunea cândva teribilul Bernard Shaw. Intr'adevăr, dacă vrei să cunoști starea muncitorului român, du-te nu mai departe de cât în Cehoslovacia. Câtă diferență între viața de african a muncitorului nostru și aceea de domn pe care o duce oricare dintre muncitorii țărilor de cultură. Noi suferim nu atât de criza materială, cât de o criză de cultură. Iată de pildă, comparativ, muncitorul german e mai prost plătit decât muncitorul român. Dar câtă diferență între obrazul unuia și nenorocirea celuilalt!

E și fatal! Muncitorul roman e în prima generație a bluzei. El s'a născut pe brazdă și are încă nostalgia văzduhului și a cimpoiului. Duceți-vă Sâmbătă seara și Duminica pe Grivița și veți vedea la mesele întinse până 'n mijlocul străzii și la holocaustul cărnii fripte, cât sunt însă de păstori, acești proletari îmbrăcați după ultima croială din Piața Matache. Muncitorul nostru doarme vara pe prispa casei lui de palantă din mahala și iarna se oftică, el și familia, in cea mai neagră mizerie și promiscuitate. Muncitorul nostru, în cele șase zile când nu merge „la grădină", se hrănește prost. Nu știe, bietul, să se hrănească; e căsătorit tot cu o lucrătoare pe care o omoară și pe ea luxul și păduchii de lemn, ori cele mai adesea, cu o toală dela țară care în afară de turnatul copiilor, nu știe nici să se spele pe mâini și să facă o mămăligă.

Dar nu trebuie să aruncăm anatema pe ei. Este, cum am spus, fatalitatea satului care 'i paște și pe dânșii.

Altă remarcă trebuie făcută. Se văd prin orașele noastre o mulțime de oameni în trențe. Oamenii aceștia nu sunt muncitori. Muncitori calificați. Sunt vicioși și haimanale fără meserie. Românul nu prea are meserie. Pământul acesta generos a putut să hrănească pe oricine — se găsește întotdeauna, în țara asta, o pâine, o strachină de ciorbă și chiar un țoiu de țuică pentru acești cavaleri ai trențelor.

Muncitorul român, altminteri, e plin de calități. Vitalitatea extraordinară a rassei îl ține bine pe picioare și are un foarte ascuțit geniu tehnic.

Industria noastră este încă la început. Meseriile noastre de-acum urmează să înflorească cu adevărat. Tendința, perspectivele muncitorimii noastre sunt pentru o statornică viață burgheză. Fiecare proletar român poartă în traistă bastonul unui patron. Eu am făcut personal o anchetă printre fiii de țărani din câteva sate, plecați acum 25—30 de ani la oraș, să învețe meșteșug. Ei bine, toți dar absolut toți, sunt proprietari și patroni, unii chiar de mici fabrici de mobile, — cubiste! — pielărie ș. a. Feciorii lor sunt care avocați care profesori, ingineri — iar zestrea fetelor lor — nemțite și franțuzite — merge cu exclusivitate după tresele ofițerilor!

Intr'o țară ca a noastră care e la începutul tuturor activităților — nu suntem încă țară agricolă! — în țara asta, meseria este o frumoasă brățară de viitor.

Se înțelege însă că prin actualul sistem de conducere când Statul e un odios negustor și un patron lipsit de orice pricepere și inițiativă, cumpăna dintre fabrica particulară (care e, în majoritatea cazurilor pe mâna unui străin) și salariații ei, va începe curând — curând să se cutremure. Și, iată, am ajuns aci la turburările de prin Ardeal, unde procentul industriei este mai ridicat și muncitorul—muncitor de tradiție — mai conștient de valoarea lui în cântecul economiei sociale. Față de muncitorii aceia cari pătimesc cu adevărat, trebue să avem toată solicitudinea, noi cari, în prima sau a doua ascensiune, tot din sudoare ne tragem. Este o greșală; mai mult: este o măgărie când se afirmă că dreapta românească e o adunătură de tineri ciocoi sulemeniți cari nu pricep nimic din durerile reale ale acestui popor și ale muncitorilor în special. S'or găsi ,nu ne dăm în sus, și printre noi câțiva pui de cocoane grasseiante car icred că dacă au îmbrăcat o cămașă verde ori marină și niște cisme de lac—au și lecuit Țara (Iată, o scriem, ca dânșii cu literă mare). Dar nu-i așa. Draepta românească este o generație întreagă de oameni săraci — singura lor bogăție este Duhul — și de maniere foarte democratice. La noi, ați văzut că toată vara miroase a nădușală, pe diferitele șantiere în lucru și noi pricepem dumicatul amar al plugarului și al lucrătorului care transpiră lângă forjă, ca un Zeu. Dreapta românească nu este reacționară nu e anti-socială și nici nu reinviază conservatorismul unui Petre Carp care de la fereastra monoclului și ironiei sale, nu vedea Iadul din satul său natal, cel mai înnapoiat sat din Moldova.

Nu, nu, ne-ar blestema Dumnezeu și părinții noștri rămași între băligi, dacă am întoarce spatele celor cari frământă păinea. Și eu, iată, sunt de acord că, în lume, spiritul se cade să domine, dar tare greu este când te-a hărăzit Natura să cari saci cu spinarea și să înfrunți cu brațele tainul acesta de zile pe care ți l-a dat Dumnezeu. Orice s'ar spune, din toate punctele de vedere o ducem noi mai bine intelectualii. Noi, pe lângă multe bunuri, avem și avantajul de a ne bucura înseși cu mijloacele naturii noastre proprii și de celelalte voluptăți ale spiritului, cum ar fi de pildă Artele. Eu, iată, scriu acest articol în căldura dulce a plăpumii, în vremece la Anina, într'o peșteră subterestră, un muncitor cu ziua taie crozii propriilor sale lacrimi pietrificate.

Iar la noapte, către revărsatul zorilor, acelaș articol al meu va fi plumb pe calandru, intr'o pivniță încinsă la maximum și unde prietenii mei, lucrătorii tipografi, nu pot suporta să lucreze decât complet despuieți! Eu, să mă creadă Dumnezeu, văd în atâția simili — cărturari o plagă, adevărați paraziți ai vieții sociale; un lucrător manual, omul acela sortit să'și frământe pâinea cu brațele, într'un ritm mecanic, hilar și tot atât de profund tragic — pentru mine omul acela e un Sfânt.

Drept aceea, e de dorit ca din toate preocupările noastre, să nu lipsească niciodată această mare realitate care este muncitorul român.

Democrația nu a făcut nimic pentru el. Cu atât mai puțin socialiștii ori comuniștii români cari s'au servit întotdeauna de dânșii ca de o massă de manevrat interesele lor. Marxismul falimentează pretutindeni, inclusiv U. R. S. S. care prin gura lui Stalin însuși spune că „Rusia nu este o republică egalitară ci o republică dinamică". Intr'adevăr, stachanowismul, sistem de lucru de care muncitorii noștri vor fi auzit poate—înseamnă tocmai emulație, câștig în raport cu travaliul și priceperea depusă, înseamnă bastonul de mareșal al muncii —și nu văd dece nu l-ar purta oricare dintre ai noștri, într'un regim care să nu fie numai decât marxist.

Marxismul nu mai trebue acceptat și din alt punct de vedere: El este o creație specific iudaică și pentru el proletariatul este un nou Israel și până acuma nu s'a văzut nicăeri evreu cocoșat pe nicovală.

Rușii uită că inscripțiile pe care le pun dânșii în ateliere: „Numai cine muncește are dreptul să mănânce" sunt însăși cuvintele Sf. Pavel, după cum foarte bine observă Berdiaeff.

Despre comunism, și despre oamenii și metodele lui muncitorii noștri pot afla dacă nu știu până acum că un idol al lor de pe vremuri divinul Panait Istrati, a avut în ultimul timp numai cuvinte de ocară și el a închis ochii, ochii aceia care îmbrățișaseră toate durerile lumii, i-a închis în semnul adevăratului naționalism care îmbrățișează toate soluțiile de viață ale unui popor.

Nu au avut parte bieții noștri muncitori măcar de un regim al asigurărilor just repartizat și eficace. Iar împrejurările acestea însă, ei trebue să țină seamă că actuala legislație muncitorească, ministerul muncei însuși, sunt creații ale unui regim de mână forte, guvernarea reacționară a generalului Averescu.

Românul este în genere, foarte năzuros. El este ca Ghiță care odată urcat în copac, nu mai vede ce mai este jos. In mentalitatea noastră fanariotă, noi disprețuim pe muncitori. Hitler, în geniala sa concepție național-socialistă expusă în „Mein Kampf", vorbește despre „Volksgemeinschaft" adică acea comunitate de simțire națională care are darul de a șterge diferența dintre clase.

Intelectualii orașelor, băeți și fete, sunt trimiși la țară 6 luni pe an ca să lucreze cot la cot cu cealaltă mare realitate germană de azi: agricultorul.

Se face de la o vreme în presa noastră de dreapta un exces de vorbe. Muncitori caută o axă în marasmul de azi. Ei au și găsit-o, căci în vreme ce parte dintre noi ne sbăteam cugetul între stânga sau dreapta, dânșii mai înțelepți și cu o intuiție mai precisă a realităților sociale, au umplut cadrele partidelor de dreapta. Nu aș fi bănuit niciodată că lucrătorii fabricelor se pot decide a îmbrăca o cămașă alta decât cea roșie care promite un frumos Paradis social. Iți e mai mare dragul să vezi cum se supun acești muncitori simpli disciplinei naționaliste.

Și ceeace este mai interesant, profund mișcător, e că se înrolează în această mișcare eroică tocmai cei mai lipsiți dintre dânșii. [illegible]

[illegible] ordine, câteva sute de tineri dintre aceștia, așa de trențăroși că păreau adevărate steaguri ale mizeriei..

Atunci mi-am dat mai bine seama că, la noi, comunismul a murit. Ultimul decedat e comunistul Tita. Comunistul Tita e un simbol și o lecție. Dumnezeu să-l ierte...

N. Crevedia

In această pagină de „documente" SFARMA PIATRA, scoate săptămânal de urechi pe ambuscații rotativelor și pe șampionii trădării de neam. Cu o justă obiectivitate îi lăsăm, cum vedeți, să vorbească singuri, fiindcă acesta este mijlocul cel mai comod să-i confruntăm cu propria lor murdărie! Opinia românească, amnezică, de obiceiu, e rugată să nu treacă ușor peste aceste coloane.

Răsboiul și revoluția din Rusia

Este evident pentru oricine, că războiul dintre Puterile Centrale și Rusia e menit să aibă o înrăurire hotărâtoare asupra destinelor intregului Orient european. Și pe noi, românii, rezultatele acestui războj ne interesează mai de aproape. De multe ori voi fi silit, deci, să reviu asupra tuturor urmărilor uriașei lupte. Dar aci vreau să relev mai cu seamă un aspect al acestui conflict care îi dă o importanță extremă din punctul de vedere al istoriei mondiale.

Rusia Țarilor, chiar din cauza formei sale de Stat, apare in istorie ca revizorul reacțiunii universale, care veșnic amenința desvoltarea politică și socială normală din Europa. Istoria veacului trecut, de pildă, de la „Sfânta Alianță" incoace, poate fi caracterizată ca lupta popoarelor europene impotriva spiritului de reacțiune ce se revărsa din Rusia.

E destul să semnalăm aici influența covârșitoare a Rusiei dintr'un singur punct de vedere.

Multă cerneală a fost vărsată in declamații pompoase impotriva militarismului. Dar câtă vreme la răsăritul Europei exista o mare Putere, al cărei guvern se putea dispensa de colaborarea anevoioasă a parlamentelor, pentru votarea creditelor si a contingentelor militare, și era in putință oricând să decreteze in taină mobilizarea generală (ceeace intrucât să fie zis, s'a și întâmplat in războiul actual, cu mult inainte de mobilizarea oficială), atâta vreme și toate celelalte State europene erau datoare, din considerațiuni de siguranță elementară, să-și încordeze toate forțele pentru a-și mări mijloacele de apărare si a-și menține armatele in măsură de a intâmpina toate eventualitățile. Toate manifestațiunile pacifiste ale Țarilor nu pot intuneca acest adevăr.

Numai reclădirea Statului rus pe temeliile comune tuturor țărilor civilizate (căci cu toate deosebirile dintre constituțiunile europene, in tot Apusul organizația politică e așezată pe baza aceloraşi principii generale), — cu alte cuvinte, numai o revoluție în Rusia putea să asigure lumii evoluția socială si politică neturburată de refluxurile de reacțiune violentă.

Istoria ne arată insă, că poporul rus nu s'a dovedit in stare să realizeze cu propriile lui mijloace această transformare. Numai războaiele externe, — și, bine ințeles, războaie nefericite — i-au putut inlesni și in trecut fiecare pas de inaintare in viața lui politică și socială.

Cauza acestei situații paradoxale nu este greu de explicat. Progresul tehnic pune astăzi la dispoziția guvernelor mijloace de represiune și crează pentru orice incercare de revoluție o situație, care nu găsesc analogie in starea de lucruri de pildă, in Franța, la sfârșitul veacului al XVIII-lea, când un Barbarout putea in fruntea unui mic grup de revoluționari, — vr'o 600 de insi, — să străbată în cântecul Marsilliezei intreaga Franță de la Marsilia până la Paris, pentru a lua parte la răsturnarea monarhiei.

Numai o înfrângere externă putea in Rusia să schimbe raportul de putere și să îngăduiască masselor populare afirmarea revendicărilor lor.

Dar în războiul actual democrațiile apusene au incheiat, din motive egoiste, o alianță cu guvernul Țarului. De aci complicațiuni paradoxale: biruința Ințelegerii insemna, în primul rând, biruința țarismului, consolidarea lui pentru lungi decenii și chiar secole. Căci evident dacă Țarul Nicolae făcea intrarea triumfală în fruntea armatelor sale la Berlin, revoluțiunea nu se mai putea produce.

Mai mult; această victorie ar fi dat fatal semnalul reacțiunii europene. In cazul infrângerii Germaniei, nici Franța, nici Italia nu putea pretinde la hegemonie pe continentul european, iar Anglia este exclusă prin situația ei insulară și prin politica ei colonială.

Nu putea deci ajunge la această hegemonie, prin forța lucrurilor, decât Rusia. Ceeace însă ar avea de rezultat fatal nu numai cotropirea brutală pentru Orient, dar și o formidabilă intărire a reacțiunii in restul Europei. Niciodată profeția lui Napoleon, că Europa intr'un veac trebuia să ajungă democratică sau căzăcească, nu era mai aproape de realizare. Numai „militarismului german" istoria mondială ii datorește că această catastrofă a fost inlăturată, iar poporul rus — emanciparea lui, ca și Polonia renașterea ei. Social-democrația germană, cu drept cuvânt, nu și-a precupețit sprijinul acestui militarism.

„Barbaria teutonă" poate fi mândră de verdictul destinului, pe care — dacă există dreptate în lume, — Rusia democratică recunoscătoare il va materializa ridicând pe piețele Petrogradului și ale Moscovei statui in s'ava mareșalilor Hindenburg și Mackensen...

Voi discuta altădată perspectivele ce rezultă din revoluția rusă pentru situația internațională.

Acum trebuie să mă mărginesc încă la o singură observație. Caracterul istoric semnalat al conflictului dintre Germania și Anglia, ca și al acelui dintre Puterile Centrale și Rusia, nu iartă unui om de Stat să-și determine atitudinea față de războiul mondial după simple „simpatii" personale ce le-ar avea pentru insușirile mai mult sau mai puțin inchipuite ale națiunilor beligerante.

Inaintea noastră se desfășoară un groaznic proces al istoriei universale, ale cărui rezultate se vor resfrânge fatal asupra intereselor vitale ale tuturor națiunilor pământului. Pentru nimeni nu poate fi indiferentă indrumarea evoluțiunii economice a lumei intregi, care va fi determinată de războiul anglo-german, cum pentru nimeni n'ar fi indiferente soarta Orientului sau triumful final al țarismului ce ar rezulta din conflictul armat dintre Puterile Centrale și Rusia.

Fiecare este dator să-și spună cuvântul numai după cum îi dictează interesul suprem și dreptul la viață al neamului din care face parte.

Și ce jalnic rol l-au avut marii și micii noștri bărbați de Stat.

C. Stere

(„Lumina", 5 Sept. 1917).

N'am avut oameni

Constatarea acestui fapt, astăzi zdrobitor de jalnic, este justă ; dar nu în chip absolut, adică nu în sensul că ar fi lipsit acestei nații valorile intelectuale necesare unei bune conduceri a trebilor obștești, peste tot, — ci în acela că multe, prea multe din valorile adevărate au fost inlăturate sau ținute la o parte, și iarăș multe, prea multe din nevalori sau chiar elemente dăunătoare, au eșit la suprafață și s'au instalat, pe toată scara organizației noastre de Stat, în locuri pentru cari nu erau făcute, sau cari nu erau făcute pentru ele. Acest lucru era adevărat atât în ceeace privește conducerea de frunte, de sus, a trebilor obștești, cât și în ceeace privește întreaga rețea a organelor de serviciu ajutător.

Sus, la conducere, nu ajungeau în totdeauna, ci mai arareori, și nu pentru un timp îndestulător unor îndreptări și așezări temeinice, oameni cu adevărat chemați pentru o asemenea menire, ci se amestecau, în determinarea unor ridicări surprinzătoare, nejustificate prin altceva, considerații străine de purul merit, sau de dovedite destoinicii.

Astfel dar, am avut la conducerea trebilor obștești un om, de pildă, căruia atrăgându-i-se atenția că ar fi bine să caute a se impresura de mai multe destoinicii și puteri de muncă, de mai multe talente cu un cuvânt, — a răspuns disprețuitor : „Mie nu-mi trebuesc oameni de talent *— mie-mi trebuesc oameni devotați". Acest om, firește, nu era el însuși un om de talent, ci poate de unele talente— ceeace nu este acelaș lucru ; de aceea și disprețul sincer sau afectat, pentru bieții oameni de talent, fără de cari, cu toate acestea, nu se poate împlini nimic de seamă, pentru o obștie cetățenească, cu ori și cât de multe devotamente pentru patron.*

Am avut și câte un biet de talent răsărit la suprafața vieții noastre publice,— sau ceeace se cheamă : „un om de incontestată inteligență"; — și unul dintre aceștia, a fost, de sigur, acela care a sugerat lui Titu Maiorescu aforismul : „— Experiența te învață să prețuești mai mult caracterul de*cât* inteligența". *La ceace am crezut că se poate cu dreptate răspunde :*

— Și experiența și judecata ne învață, ca să prețuim deopotrivă caracterul cu inteligența ; căci dacă inteligența fără caracter nu poate să fie decât primejdioasă,— caracterul fără inteligență nu poate să fie decât sterp".

Este bine înțeles că o inteligență fără caracter, are să-și caute colaboratorii, alcătuirea „partidului", tot în elemente de aceeaș natură, și atuncea acesta altul, căruia i s'ar fi dat poate sfatul : „Caută de te înconjoară de mai mulți oameni de caracter — ar fi răspuns, dacă sinceritatea n'ar fi privilegiul unor spirite mai mărginite : „Mie nu-mi trebuesc oameni de caracter, — mie-mi trebuesc oameni... pișicheri".

Rezultatul ? — Unuia nu-i trebuiau oameni de talent, altuia nu-i trebuiau oameni de caracter... Și unul și celălalt din aceștia, ajung la un moment — stăpânii și dirigiutorii destinelor acestei țări, acestui neam, — vinovat el însuși, desigur, de multe, dar în tot cazul nu vrednic de o asemenea osândă.

N'am avut oameni ? — nu este asta. N'am știut să ni-i înțelegem? — nici asta nu este. Dar este că n'am știut să nu-i impunem.

Ion Gorun

(„Lumina", 28 Nov. 1917).

PREDAREA

Intr'o seară ne-am culcat și aveam încă guvernul la București, ne-am sculat și nu mai aveam guvern.

Plecase... Cu tren special...

Unii spuneau că s'a dus la Iași, alții că e încă la Buzău, unde se află cartierul general. Populația Capitalei era adânc turburată. Ziarele nu mai apăreau. Știrile îi lipseau cu totul. Nu mai putea decât să aștepte... Să aștepte cum așteaptă cel care știe că-i condamnat la moarte, dar nu știe când va fi executat.

Ce nu i se spusese inainte și in timpul răsboiului despre isprăvile nemților și acum avea să-i vadă venind...

Frica de necunoscut il stăpânea. Și orele treceau și nu știa când se va îndeplini evenimentul temut și totuș dorit „pentru ca să trecem odată". Tot felul de svonuri circulau și erau crezute. Chiar și de o mare victorie a armatei noastre se vorbea. Și numai din cei cari credeau aceasta, nu se intreba : dece a plecat guvernul ? In fine, seara se răspândi știrea că un parlamentar a sosit. El aducea o scrisoare din partea generalului Mackensen, către comandantul cetății.

Un asemenea comandant, nu mai exista.

Prin scrisoare se cerea ca orașul să se predea până a doua zi, la o eră fixă, altfel va trebui să fie bombardat.

In palatul dela Cotroceni, așa se zicea, se ținea un Consiliu de generali sub prezidenția generalului Pressan. Se vorbea prin telefon cu cartierul general. Rușii, așa se spunea, nu ar fi voit să se retragă.

In cele din urmă, s'a luat singura hotărîre posibilă. A doua zi trupele germane și aliate intrau în București. Necunoscutul se dovedise a fi fost în adevăr necunoscut. Imediat ordinea cea mai completă a domnit.

Ba chiar cafenelele și restaurantele cari fuseseră inchise, au fost deschise și publicul curios — curiozitatea tot mai tare decât cele mai adânci sentimente — s'a revăzut pe calea Victoriei. La un an după căderea Bucureștiului, — iată că încep și cu armata noastră tratativele armistițiului.

B. Brănișteanu

(„Lumina", 7 Dec. 1917)

Note, polemici, înfierări

Voturile vaidiste

Succesul dela Suceava al d-lui prof. A. C. Cuza continuă să pasioneze lumea politică. Voturile naţional-creştine sunt trecute prin toate operaţiunile aritmeticei şi distribuite acum la cafenea în mici grămezi germanilor ucrainenilor şi, fireşte, vaidiştilor.

Pentru cunoscătorii situaţiei şi oamenii de bună credinţă explicarea biruinţei naţionaliste prin niştc alianţe oloage cari nu spun ni[illegible] este pur şi simplu ridiculă.

Ucrainenii iredentişti, se ştie, [illegible] mers cu democraţii. Nemţii, c[illegible] sute de alegători, nu sunt în n[illegible] caz 6571 de voturi... Iar vaidiştii, [illegible] câteva zeci sau sute de căciuli : [illegible]vene nu mai e nicio îndoială: a[illegible]tat la neveste cu parapon fiind[illegible] A. C. Cuza n'a vrut să cedeze [illegible] de acolo şefului lor suprem.

De altfel atitudinea valahiştilo[illegible] alegerile parţiale se lămureşte [illegible] sine. Iată, e categoric comunic[illegible] apărut în gazeta d-lui Aurel V[illegible] „Solia Dreptăţii" din 9 Ianuarie [illegible] titlul „Frontul românesc şi aleg[illegible] parţiale":

„Frontul românesc" precizează d. Vlad, işi păstrează praful de p[illegible] pentru alegerile generale, când se [illegible] da lupta decisivă: ALEGATO[RII] NOŞTRI SA STEA ACASA sau SA-[ŞI] ANULEZE VOTURILE şi să se or[ga]nizeze pentru lupta cea mare [ce] în curând va să vină. Acesta e [illegible]tul pe care il dăm"...

De acord cu d. Baniişte

D. Tudor, Teodorescu, Brauer, [illegible] e indignat. Cineva dintr'ai noş[tri] dela dreapta, i-ar fi strigat, cică, [illegible] dea Dumnezeu să-l vadă „păz[ind] măgarii pe lângă Tel-Aviv"...

Păi se poate, mă, băeţi, să sup[ă]raţi voi pe d. Blanişte?! Voi nu p[ri]cepeţi că dânsul n'ar putea fi nic[i]odată păndar de măgari?!

Uite, ne puneţi pe noi în situaţia aceasta penibilă de a vă combate, de a fi, prin urmare, de acord cu el. Da!... n'avem incotro.

Tudor, Branişte, să ştiţi: n'ar putea fi niciodată, aşa cum aţi vrea voi, pândar la Tel-Aviv, fiindcă, oricum, işi are un destin al lui aici — el este măgarul, cu căpăstru de aur, chiar un foarte mare măgar al lui Pauker la Bucureşti!

Deci, fiţi mai atenţi, controlaţi-vă propoziţiunile, ce dracu, mă, băeţi!

Knut Hamsun, huligan

[illegible]itor norvegian cu renu[illegible] Knut Hamsun, a reu[illegible] pe lefegii lui Eber[illegible]ul liber". Păcatul [illegible]l-a comis autorul [illegible]elebrei „Foamea" [illegible]tacat pacifismul [illegible]criitorilor. [illegible]ul cu multe a[illegible]tice in viaţa [illegible] un belfer a[illegible] intr'un lim[illegible]t de curând [illegible]r deslănţuite [illegible]nocratice ale [illegible]lurarea „lui [illegible]reapta. [illegible] e uşoară pen[illegible] fiindcă iată, [illegible]oscovite şi-au [illegible]n bătae pen[illegible] lui. Au să-l [illegible]. Mai ales că [illegible]rlcin" are şi [illegible] cititori...

D. Braunştein Günther

Prodigiosul gânditor al Sărindarului şi fost prim redactor al „Luminei", domnu' B. Brănişteanu, scrie în „Adevărul": „De câteva zile, avem un nou scandal: scandalul Cagero".

...Nou, e bine zis. Că mai sânt, intr'adevăr, şi alte scandaluri mai vechi, cum e, de pildă unu' din timpul neutralităţii: scandalul Günther......

Şeful lui Ciuley, la Berlin

Acum, fiindcă afacerea Tita-Ciuley este pe punctul de a fi clasată, d. Gh. Brătianu a plecat la Berlin, unde împreună cu d. Atta Constantinescu va ţine o conferinţă istorică.

Din capitala Reichului co-şeful frontului anti-monarhic al constituţionaliştilor se va duce la Varşovia pentru a primi instrucţiuni.

Din cercuri georgiste suntem informaţi că în drum spre Polonia, d-sa se va abate să ia o copie după celebra constituţie republicană dela Weimar.

„Mişcarea" din alcov...

„Mişcarea", foaea pe care o întreţine ing. Ciuley ca pe o altă Tită Cristescu, se ocupă de fuziunea forţelor naţionaliste din care a ieşit partidul naţional-creştin.

Nu-i place!

Nici n'am vrea, am fi chiar trişti dacă unirea dela Iaşi ar fi agreată de republicanii ciuleyşti!

O nouă lojă masonică

De curând a isbucnit un nou scandal în organizaţia lojii masonice de rit scoţian din Capitală (str. Câmpineanu 45).

Unii dintre supuşii d-lui C. Argetoianu aduc grave acuzaţii aventurierului Jean Pangal în legătură cu mânuirea fondurilor lojii.

Din această cauză un însemnat grup de revoltaţi s'a rupt din matcă şi s'a constituit în loje separată subt conducerea „fratelui" dr. Ştefan Anastasiu.

Salariile „Adevărului"

Sântem astăzi în posesia statelor de salarii ale MINIŞTRILOR dela ziarul „Adevărul".

Iată cât primeşte lunar — în palmă — fiecare domn notat aci:

Const. Graur, 52.000 lei; B. Brănişteanu, 52.000; Gr. Graur, 24.600; S. Labin, 100.000; M. Konitz, 21.600; A. Coller 24.600; Kalman Blumenfeld, 45.000; B. Lăzăreanu, 16.000; Teodorescu-Branişte, 12.300; N. Ionescu, 5.400; V. Munteanu, 7.600; M. Sevastos, 15.300; Popescu Negură, 4.500; A. Vogel, 5.000; L. Klekner, 4.500; B. Răpeanu, 7.900; I. P. Nasta, 12.300; Ana Canarache, 10.600; N. Batzaria, 12.300; A. Friedmann, 13.600; Şt. Ioachimescu, 12.800; M. Kososki, 4.950; T. Albany, 4.000; A. Cândea, 6.300; Al. Alexiu, 16.400; C. Sigala, 3.000; C. Băleanu, 6.700; Dumbravă D., 7.200; V. Godeanu, 6.300; Brunea Fox, 12.800; A. Gruia, 8.800; Leon Haim, 5.300; Lia Cuţana, 3.000; N. Stănescu, 5.400; H. Blazian, 6.000; N. Deleanu, 4.000; Mircea Grigorescu, 1.500; N. Duployen, 4.000; D. Lesnea, 5.900; Jean Cuţana, 4.500; H. Creţianu, 5.900; I. Lefter, 6.300; R. Fundoianu, 5.900; E. Fulmen, 6.300; Dima Fucs, 10.600; A. Haralamb, 8.800; D. T. Valahu, 7.900; Florian Blumenfeld, 9.300; E. Marghita, 10.600; H. Soreanu, 10.200; Em. Samoilă, 7.200; N. Misirliu 6.300; Bergman Munte, 10.200; I. Ross, 6.400; Al. Bogdan, 2.000; I. Bermann, 7.900; P. Canarache, 10.000 lei.

Total 711.250 lei pe lună...

Comploturile in U. R. S. S.

..Agenţia „Ştefani" anunţă din Kharbin că s'a încercat de curând un nou atentat contra lui Stalin. Un avion cu care trebuia să sboare dictatorul roşu din Kremlin s'a prăbuşit din cauza exploziei unei maşini infernale în apropiere de Moscova.

Tentativa aceasta nu este, însă, un fapt izolat. In rândurile aviatorilor sovietici e un vast şi cronic complot antistalinist, căruia agenţii G. P. U., cu toată vigilenţa lor, nu-i pot da niciodată de fund.

Agenţia „Service Mondial" ne informează că în cursul lunei Mai 1935 s'a produs o încercare de atentat în condiţiuni aproape identice.

Avionul uriaş „Maxim Gorki" în care se credea că ar fi luat loc şi Stalin, s'a prăbuşit atunci (data exactă: 18 Mai) în urma ciocnirii cu un avion obişnuit, condus de pilotul Nicolae Blaguin.

Testamentul lui Blaguin este revelator. După ce face procesul regimului din U. R. S. S. el se termină astfel: „Mâine voi pilota avionul meu şi voi dobori pe „Maxim Gorki". Voi ucide astfel câţiva bandiţi comunişti din „Udarniks" (gărzile comuniste). In faţa morţii declar că toţi comuniştii şi comparşii lor sunt în afara legii! Merg la moarte, dar gândiţi-vă etern la răzbunătorul Nicolae Blaguin, mort pentru poporul rus"!

D. Vaida nu e antisemit

Noi, după discursul de la Iaşi al d-lui Vaida, — ştiţi, discursul în care evreii erau invitaţi „să se încadreze disciplinaţi alături de uniunea studenţilor creştini în mişcarea valahistă" — am conchis respectuoşi: d-lui Al. Vaida, cu trecutul d-sale, indiscutabil, mare, la vârsta aceasta respectabilă, nu i se poate aduce acuzaţia, oricum, pentru d-sa, infamantă, că e un antisemit.

Dar cu toate că şeful general al frontului românesc a fost aşa de clar şi de categoric atunci, la Iaşi, răuvoitorii, cari nu erau întotdeauna duşmani ai lui, au continuat să acrediteze svonul că valahismul ar avea totuşi în el vine huliganice de antisemitism...

D. Vaida s'a sesizat şi, Duminică 19 Ianuarie, în cadrul întrunirei sectoarelor dela Eforie, a declarat aproape indignat: „EU AM MAI SPUS-O: NU SUNT ANTISEMIT, dar vreau proporţionalitate"! Şi a explicat apoi conţinutul doctrinar al acestei proporţionalităţi: „...le spun minorităţilor: voi aţi fost privilegiaţi sute de ani şi să faceţi bine să nu vă închideţi în turnul vostru de fildeş şi să lăsaţi ŞI pe fiul lui Nicolae, să înveţe cum se fac bogăţiile. Asta e persecutare"? (Aprobări, aplauze).

Este, deci, cum arată d. Vaida, o diferenţiere fundamentală între antisemitism (antisemitismul d-lui A. C. Cuza, de pildă) şi doctrina lui numerus valahicus. Antisemiţii vor, în obscurantismul lor revoluţionar, numerus clausus pentru jidani. D. Vaida, dimpotrivă, plecând dela realităţile economice şi sociale existente, observă că asta este o absurditate şi, spre deosebire de ideologia retardatară a d-lui Cuza, el cere numerus clausus pentru români. Iată: Străinii să lase, să tolereze şi pe fiul lui Nicolae...

D. Vaida, cum vedeţi, nu e ca antisemiţii, ca noi, de aici — dece să n'o mărturisim! — un utopic. De altfel dânsu' şi-a şi demonstrat practic doctrina proporţionalităţii valahice. Fiul său, d. Mircea Vaida, este introdus mai de mult în turnul de fildeş al străinilor. D. Mircea Vaida, deci: fiul lui Nicolae de mai sus, e angajat, cum se ştie, în întreprinderile „Socomet" ale d-lui Auschnitt, „ca să înveţe cum se fac bogăţiile"...

Aşa dar, de ţinut minte pe dinafară: d. Vaida Voevod nu e antisemit.

Dimpotrivă: d. Vaida e proporţionalist!

Minoritarii germani

Intr'un articol judicios intitulat „Minoritari şi minorităţi", apărut în „Apărarea Naţională", d. A. C. Cuza face o critică severă acelor germani cari, deşi trăiesc în România şi au fost de atâtea ori invitaţi să se identifice cu interesele naţionale dominante, manifestă totuşi tendinţe centrifuge, constituind aci stat în stat.

Este inutil să mai relevăm cât de just este punctul de vedere al d-lui A. C. Cuza. El ratifică perfect atitudinea noastră din această revistă. Germanii, ca minoritate creştină, ar trebui să se încadreze, cum îi îndeamnă unul de-ai lor, d. Robert Koch, pe care il citează d. Cuza, — „în sânul poporului român ca populaţiune creatoare". Altfel ei riscă să vină — au şi venit! — în conflict cu unitatea românească şi să cadă în eroarea ungurilor.

Noi ştim, însă, că majoritatea populaţiunei germane e pe linia cuminte a d-lui Coch şi că nemţii cari se autoizolează sunt victime ale unor conducători falsi, instrumente masonice, cari, subt braţele svasticei, fac afaceri „de rasă" cu jidanii, cum e cazul arhimilionarului Schmutzler, implicat în scandalul Grosz-Cagero!

Sfarmă Piatră

Haitele comuniste in nordul Europei

CRIZA DIN FRANTA

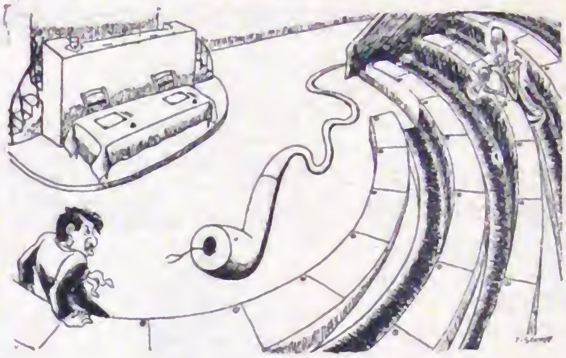

Șarpele...

(Candide)

Extinderea sancțiunilor la petrol

La scama la chibrit ....
(Settebelo)

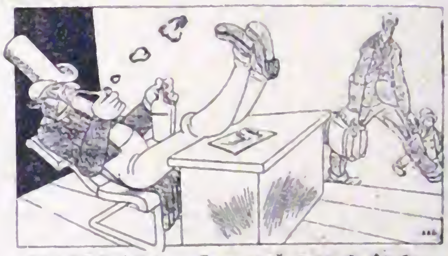

UNCHIUL SAM. — Eu nu mă ocup decât de securitatea Americei.
LINDBERGH. — Atunci eu trebue să plec să o caut pe a mea, în Europa... (Guerin Meschino)

Comunicatele dela Addis-Abeba

— Foarte bine! Incă o săptămână și trupele noastre își vor face intrarea in Roma!
(Gazzetta del Popolo)

Ajutorarea inundaților din Franța

— Recolta pierdută, vaca inecată... — Bine ,bine, dar cu cine votează?
(Je suis partout)

Convalescența d-lui Laval...
(Kladderadatsch)

Butoiul cu pulbere...
(Travaso delle Idee)

John Bull și Europa masonică s'amuză cu j...

...pele
...i Bucu-
...vedise a
...noscut. Ime-
complectă a

e și restauran-
...chise, au fost
curios — curio-
decât cele mai
— s'a revăzut pe
un an după că-
i, — iată că în-
...noastră tratative-

. Brănișteanu

1917)

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU, 23—25